

TEXTOVÉ PŘÍLOHY

Text č. 1: Základní údaje o narátorech.

Text č. 2: Dotazník pro narátory.

Text č. 3: Přepis ukázky životních příběhů Ladislava Marvana pořízených 1. 8. 2010.

Text č. 4: Přepis části životních příběhů narátorů Mileny Kunešové, Ludmily Havlínové a Milana Hrubého, pořízených 24. 7. 2010.

Text č. 5: Část ukázky rozhovoru s Ludmilou Mrhovou, pořízeného 23. 3. 2008.

Příloha č. 1: Základní údaje o narátorech

Věra Richterová, * 2. 10. 1936 v Praze

Zdena Šebková, * 22. 2. 1927 v Neveklově

Marie Brožková, * 23. 3. 1924 v Neveklově

František Bumbálek, * 4. 11. 1905 ve Stranném

Marie Kubrová, * 28. 11. 1921 v Neveklově

Ludmila Mrhová, * 23. 5. 1925 v Mukařově

Milena Kunešová, * 2. 12. 1924 v Křešicích

Ludmila Havlínová, * 28. 10. 1923 v Křešicích

Ladislav Komenda, * 15. 6. 1932 v Benešově

Ladislav Marvan, * 15. 7. 1926 ve Vrchotových Janovicích

Milan Hrubý, * 16. 3. 1952 v Benešově

Emil Bumbálek, * 21. 3. 1952 v Benešově

František Prošek, * 26. 7. 1936 v Nebřichu

Marie Loucká, * 21. 9. 1931 ve Všetvicích

Jan Chobotský, * 20. 5. 1930 v Čerčanech

Antonín Štěpánek, * 5. 7. 1933 v Sedlčanech

Anna Burianová, * 17. 9. 1935 v Praze

Příloha č. 2: Dotazník pro narátory

DOTAZNÍK PRO NARÁTORY „VYSTĚHOVANÉHO NEVEKLOVSKA“ ZA 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Jméno a příjmení:.....

Rok a místo narození:.....

Současné bydliště:.....

- 1) Jaké máte vzpomínky a příhody ze zabírání pohraničí v roce 1938?
(Příchod Němců, vojáci na hranici, zábor rodné vsi)
- 2) Kde jste bydleli za okupace? Museli jste se vystěhovat? Pokud ano, kolikrát a kam? V jaké etapě?
- 3) Vaše první setkání s Němci.
- 4) Kolik lidí zůstalo ve vesnici a kolik se jich vystěhovalo? (Kdo, kam?) Vrátili se všichni?
- 5) Jaké bylo vaše (rodičů) zaměstnání před válkou a jaké za války? Co se změnilo a proč?
- 6) Bydleli Němci ve vsi nebo okolí? Co dělali?
(Střelnice, pozorovatelný, SS Hofy...)
- 7) Jak se k vám a k ostatním chovali Němci? Jak při stěhování, během války a při kapitulaci?
(Frontové boje, střety s nacistickými vojsky, trestné výpravy, teror na civilních obyvatelích, utrpení českých lidí, utrpení cizích zajatců, scény hrdinství, obětavost, slabost a zrada, střety a střelby, popravy, nasazení v rajchu či útěk z rajchu, útěk hledaných lidí a jejich ukývání, židé a jejich osudy z vesnic, denní režim v zabraném území- povolenky, zákazy, groteskní situace, překvapující situace apod., fenomén Pérák)
- 8) Máte zážitky s partyzány? Pomáhali jste partyzánům?
- 9) Ilegální činnost
(Zatčení osob, výslechy gestapem, pobyt v žaláři, pobyt v koncentračním táboře, odpor a odboj, vzpoury, pomoc cizím uprchlíkům- Rusům, Polákům, Francouzům)
- 10) Lidé měli často schované zbraně. Schovávali jste zbraň? Kde je schovávali a kde zbraně skončily?
- 11) Co bylo za války jednodušší než jindy a co bylo zvlášť složité nebo nebezpečné?
- 12) Co bylo ve vsi za války poškozeno nebo zničeno?
(Domy, ploty, pole, sochy, kaple, zanechání min a zamoření území jedy, otrávené

studny...)

- 13) Zahynul za války někdo z vaší rodiny, z blízkých nebo z vaší vesnice? Za jakých okolností?
- 14) Poslední dny války a osvobození.
(Otočila se situace? Odplata Němcům či pomoc Němcům)
- 15) Příchod Rusů a jejich chování, střety Rusů s Němci.
- 16) Jak se vystěhovaní lidé dívali na ty, kteří zde zůstali a sloužili Němcům?
- 17) Vrací se vám vzpomínky, traumata?
- 18) Jaká byla Vaše nejhorší chvíle?
- 19) Vyprávíte vaše osudy dětem, vnoučatům?
- 20) Máte dnes odpor k Němcům?
- 21) Dokážete si představit zrušení Benešových dekretů?

Příloha č. 3: Přepis ukázky životních příběhů Ladislava Marvana pořizených 1. 8. 2010.

Ladislav Marvan, * 15. 7. 1926 ve Vrchotových Janovicích

(Poznámka autora: J. Š. - tazatel, L. M. - narátor)

J.Š.: Vrchotovy Janovice byly vystěhovány v roce 1943, vy jste zde ale zůstal.

L.M.: Já jsem byl převelenej do Baulajtnugdervafnes eses Selčany.

J.Š.: To jste si sám vybral?

L.M.: Ne, to mě převedli, musel jsem tam jít, ale hned, to prostě neexistovalo žádný rozhodnutí, jestli chci nebo nechci, prostě musel jsem, protože já jsem tam měl udělat schody do té budovy, co byl ten pracák ve Voticích, já jsem vyučenej tesařem. Protože jsem řekl, že to dělat nebudu, že je pro Němce a z toho důvodu mě poslali do rajchu. Měl jsem jít, a když už jsem byl na nádraží ve Voticích, že měl vlak vodjet, tak přijel ještě jeden s těch esesáků a řekl, že mám vystoupit. Jsem vystoupil a že abych hned jel do Selčan. No tak jsem jel do Selčan. A tím to vlastně pro mě skončilo. Ne, že by to skončilo, to neskončilo, ale tím skončila ta říše.

J.Š.: Jak to vypadalo ve vsi po obsazení Německými vojsky?

L.M.: No dolehlo to, to je pochopitelný, že to dolehlo sem. Když to vezmu, tak tady bylo asi sedmnáct baráků, který zničili a pak to postavili znova. To bylo při stěhování. No prostě jim vadili, tak to zničili. A ty lidi se nevrátili už.

J.Š.: A vy jste bydleli kde?

L.M.: My jsme zustali tady celá rodina, ale nejen my, zustali tady [...] táta byl porybnej, takže se musel starat o rybníky. Takže porybneho potřebovali, tak tady musel zustat. Cestáři tady zustali, protože se museli starat o cesty. Kdo ještě, lidi kerý byli u dvora, ty sloužící u těch eses hofů, tak ty tady zustali všichni. Pekař zustal. Prostě to, co voni potřebovali, musel zustat. Tady kovář, ten se nesměl vystěhovat a vystěhoval se za každou cenu, prostě říkal: „já tady s Němcema nebudu, tak se vystěhuju!“. Tak se vystěhoval a druhej den pro něj přijeli a musel se nastěhovat zpátky. To neexistovalo, že by řekl já se budu stěhovat. Musel tady zustat kovář, voni potřebovali kováře, tak to tady jako zustal.

J.Š.: Jaké bylo teda soužití s Němci?

L.M.: Soužití s Němcema nebylo tak špatný, protože my jsme dělali, to co voni potřebovali. Voni nás neterorizovali [...] kontrolovali nás, každej měl auvajs svůj, a na tendle průkaz jsme mohli jít ven a zase se vracet zpátky. Klidně, bezevšeho jsem mohl jít do zabraneho území,

ale musel jsem mít sebou tenhle průkaz. Bez toho bych se nevrátil. Dvakrát mě sebrali, to bylo v noci, když jsme se vraceli zpátky, protože já jsem měl vlastní harmoniku. Vždycky jsme někam vyrazili, byly tam tanečky a když kolem někdo jel, tak se to prostě zlikvidovalo a zábava je normální [...] no to se nesmělo, kdepák zábavy.

J.Š.: Kam jste chodil hrát?

L.M.: Třeba až na Hostišov. Kamkoliv, do těch Křešic, tam jsme chodili dost často. Šlo to jediné tak, potajmu. No a právě v těch Křešicích jsem byl, protože jsem tam měl harmoniku, byli jsme u té kapličky tam, nó to jsem celý viděl, tak jak to bylo, celý jsem to viděl, do dneška na to nemůžu zapomenout. To bylo tak něco hrozného, že nemůže člověk přenést [...] takle jel ten velitel z těch Selčan, jel po silnici, v Křešicích se zastavil, protože viděl, že tam jsou tyhle ty štráfaty, ty vězni z toho transportu, ty byli po celý vesnici. Tak nechal zastavit auto akorát u té kapličky tam u nás, tam jsme byli [...] holky ňáký a tohle, já jsem tam hrál na harmoniku, no když přijeli, tak jsme prostě zustali viset a [...] von vystoupil, vylezl z toho auta a viděl toho trestance, tak vzal pistoli a namířil na něj zmáčkl pistoli a vono to nevystřelilo. Tak prostě zařval, já nevím, „farn sí vajtr“ nebo něco takového, no tak ty se rozjeli, ujeli pryč a my jsme si z toho dělali legraci, jsme si říkali „vono jim to ani nestřílí“, no tak jsme hráli dál, to netrvalo snad ani deset minut, on se vrátili s autem, plný auto Němců, všechno tohle a ty tam vyskákali a už to začali střílet. Začali to hned bouchat. No tak, já jsem nic jiného neznal, než abych tu harmoniku aspoň zachránil, tak jsem to tahl zasebou a utíkal jsem po té silnici pryč. A když jsem přišel k té hospodě, tak tam před nima, akorát před tou hospodou, klečel ten trestanec a řval: „nestřilaj, nestřilaj“, nebo něco takového, „mám doma děti“ a v tom to zařvalo a udělalo „drrrrr“ takhle a akorát mu to vzalo takhle hlavu, ta mu vodpadla dolu na zem, no to bylo něco hrozného. No a to jsem utíkal domu do Janovic, no a do dneška na to nemůžu zapomenout. To bylo hrozný. To se vrací, to se vrací, to bylo hrozný.

L.M.: Protože jsme se rozutekli všichni a co postříleli, tak to tam leželo, tak to sesbírali, na to auto to naházeli, ty mrtvý, těch bylo asi sedmadvacet nebo takňák a vodvezli je na Libohošť. Dozvěděl jsem se dodatečně, že to byli hlavně Francouzi, byli to cizí, ale hlavně Francouzi tam byli i další jiný. Ale dozvěděl jsem se to z toho důvodu, že naproti [v Libohošti] byla taková chalupa, kde bydlel zaměstnanec, kterej byl u táty zaměstnanej a ten se tam koukal na to a viděl, jak tam jede a že tam něco dělají, tak to sledoval, co se tam děje a když vodjeli, tak se tam došel podívat a už to bylo zahrabaný. Ty tam byli zakopaný, je tam hrobka velká.

J.Š.: Věznům z transportů bylo občas dovoleno jít do vsi si něco vyžebrať nebo se umýt k rybníku.

L.M.: No jo, to jim dovolili. Jenže byla smůla ta, že jel ten velitel z těch Selčan, to byl nákej šstormbandfirer, nebo něco takovýho, ještě s jednou ženou tam byl, ale ta se vrátila zpátky a postřílela potom toho u tý hospody, vodstřelila ho a to bylo hrozný teda. Akorát vim, že ty lidi, co tam byli, voni tam stříleli až u tý kovárny, tam byla nahoře kovárna, no a u tý kovárny tam byli náký Němci taky, tam někoho střelil a kdo to dostal, já nevím. Byl střelenej do nohy.

L.M.: Ty vězni s těch transportů byli hladoví, když je pustili z těch vlaků, ty tam trhali trávu a jedli to jen tak, jen trávu, protože to byl celej vlak lidí. Vlak, kterej jel s těmahle trestancema, tak nacouval až na tuhletu trať [Selčanku], to byl celej vlak trestanců a sestra moje byla zaměstnaná v Heřmaničkách, nebo tam někde a ty trestanci, jak [...] letěli s letadlem [spojenecká letadla] a ten vlak viděli, tu lokomotivu, tak začali do toho střílet. No lokomotivu voddělali, to je jasný, jinak se lidem nic nestalo, protože voni když něco stříleli, tak to vždycky stříleli dobře. To nejdřív vyrazili zelenou, pak druhou zelenou, třetí zelenou, a pak šli na to a po třetí zelený neměl nikdo možnost se zachránit.

L.M.: To byly zelený varovací signály. To střelili zelenou, to bylo vidět, otočil se a vystřelil druhou zelenou, otočil se znova, vystřelil třetí zelenou a pak už konec, ať tam byl nebo nebyl prostě strkali do toho a tam to úplně rostříleli. Vězni utekli z vlaku, těm se nestalo nic. Lidi, který jeli v tom vlaku, tak ty vyskákali taky. Sestra přišla domu celá vyděšená, ty věci, co měla sebou někde nechala, no tak to jsme měli takovýhle potíže všichni. No a ty lidi, co byli ve vlaku, ty vyskákali všický, protože jak viděli, že je zelená [...] to bylo tady pod těma Křešicema.

L.M.: Zrovna tak, když jsme dělali v Dublovicích, a jeli jsme domu, ale protože jsme museli dělat, tam neznamenal, že by někdo nechtěl dělat, no tak jsme dělali tak dlouho, dokad' neřekli dost. No tak nám řekli dost, tak jsme jeli a ten myslel, že to stihneme na tu Selčanku, jo jenže to jsme nestihli. Pak jsme vodjeli a akorát najednou zase ten leteckej nálet. Pilot viděl, že tam je auto německý, vystřelil jednu, druhou, třetí, votočil to a napral to tam do toho, my jsme vyskákali všický ven, no voni rostříleli to auto, na hadry to bylo. To když rostřílel, to už nikdo nedal dohromady. To byly takový velký koule, tak pětcentimetrový, no velký silný, to když někam vletělo, to byl konec. No to jsme viděli víckrát.

L.M.: Jak tady letěly ty dvě spojenecký letadla, stříleli po nich Němci. Letěli tady dvě, jeden a za nim druhej a tam nahoře tamhle na tý stráni, tam měli [Němci] kulometry, voni to byly spíš děla a prostě stříleli po těchletěch [...] voni to tady vostřelovali víckrát, to jako tady jsme měly věčně něco a jsem viděl, jak letěj a tyhlety začali po nich střílet po těch letadlech a to první letadlo trefili, to se rostříklo, to jsem viděl právě, ta pravá půlka mu upadla, von vyskočil ven a bylo to vidět, jak někam letí, katapultoval se a viděli jsme jak dopadl někde, tak tam ho

chytli Němci samozřejmě a stříleli na to druhý a to druhý letadlo, to bylo to samý, jak po něm vystřelili, tak se tady rozlítlo, taky půlka a pak taky dolu. A toho chytli naši lidi, ale mimo tohle území, u Bezmíře. Tam ho chytli, von tam byl skovanej v tom, tam prostě byla zastávka jako na nějaký letadlo, nebo na co já nevím a von se tam schoval a právě někerej ten chlap z toho Bezmíře to na něj práskl a tam ho chytli. Jo Čech to byl, pitomej, kdyby bejval ho nechal bejt, tak von by se někde chkoval, tak by ho bejvali nenašli. Potom, jak je chytli, tak je vodvezli na Konopiště, jestli je postříleli, to nikdo neví. Prostě vypadalo to, že je voddělali, že je tam zastřelili.

L.M.: Tady byl koncentrační tábor, tady na naší zahradě, ještě je z toho tam vidět vodovodní trubka, to byl prostě přívod vody sem, to je původní. Ta voda vedla tam vod toho pomníku a to vedlo do těchletěch míst [současná zahrada pana Marvana] [...] tady měli umejvárky, tady venku, to bylo všechno venku, no jó i v zimě, to neexistovalo něco [...] vždyť to byly dřevěný baráčky, každej měl asi třista metrů. V těch barákách spali a podél nich měly ty umejvárky. To byl koncentrační tábor, kterej byl celej vobehnaněj drátama až nahoru a tam byly takhle další baráky postavený. Bylo to hodně veliký. Ten tábor postavili vězni. Támhle ty sousedi tam měli takovej kanál a tam to šlo všechno dolu do toho, někam to tam teklo. Ale nikdo k tomu radši nešel, to byl koncentrák, tak se tomu radši každej vyhejbal. Po válce to rozebrali hned. Dneska je to tam všechno zastavěný.

J.Š.: Jak to bylo s hygienou?

L.M.: S tím si nedělali žádnou [...] to měli vevnitř. Bylo jich tam já nevím [...] voni se ztráceli no, jak umírali, tak se ztráceli [...] a to byli samý mladý lidi, samý mladý lidi, co voni sebrali.

J.Š.: A vy jste bydleli tady, kde nyní bydlíte?

L.M.: Ne, nás tady nenechali bydlet, my jsme bydleli na sádkách, otec tam byl jako porybnej, no tak tam musel zustat, jinak se museli vostatní přestěhovat. Tady byl ten koncentrační tábor, kterej byl vobehnaněj vostatným drátem, to bylo všecko[...] no jako koncentrační tábor. A naproti přes silnici měli, tam jak je ten pomník, tak tam byli ty psi, tam měli psi na hlídání těch vězňů. Tady byli vězni, no hodně, hodně [...] no prostě tady byli Němci, Italové, Francouzi, Rusové, asi pět nebo šest národností a ty tady byly namíchaný mezi tím a protože tady vlastně dlouho dělali, protože voni tady měli tábor a z toho tábora chodili přes Mrvici do Šebáňovic do toho lomu. Tak tam pracovali, to každej den šli. Dostali snídani a šli tam a večer pak šli zpátky. A to měli velký štěstí, že tam byl ten bejvalej majitel, kterej měl nad nima takovej dozor. Tam je posílali na práci, chodili tam každej den, no a tady v bytě, co tady byli [...] tak vobčas vždycky máma naše a nebo jiný lidi, viděli když jdou a byl s nima ten vedoucí a ten šel napřed obyčejně, tak máma vzala tašku, v tom nakrájanej chleba, takhle to

tam nastrčila, voni se do toho prali vždycky obyčejně, no a pak už to zakázali, už tam nesměl ani nikdo stát nikde [...] takže to bylo takový, no ještě, že ty Němci tak ňák při těch lidech byli. V tom lomu vězni měli sebou Francouze, kerej jim tam sloužil mši. Aby věřili tomu, že se z toho dostanou, tak jim tam sloužil mši těm vězňům. Tam byl kříž, no a to voni nesměli dělat, ale protože řekli, že to bude mše normální, tak je nechali všechny stát. To nebylo každej den, ale v neděli.

J.Š.: To znamená, že se Němci ke vězňům špatně nechovali.

L.M.: Ne, ne, no nechovali, to víte, záleželo na tom, kdo to byl. Měli tam toho dozorce takového, to měli Němce taky, ale ten to tak ňák bral jako, že musejí a že jsou to vězni, tak to tak ňák bral.

L.M.: Ale nejhorší bylo to, že koncem války přišli thdlety vostatní, voni je sem dováželi z toho Flossenburku, prostě když jich měli tady málo a vymřeli jim, tak přivezli další.

J.Š.: Vymřeli hlady?

L.M.: No, hlady. Potom zjistili, že to byla nemoc blekfibr, skrnitej tyfus, no tak tady jich zustalo asi dvacetdevět nebo tak ňák, málo už jen vopravdu. Potom jim dali ke konci války německý uniformy a vyhnali je po silnici na Křešice, právě to nikdo neví, to jsme viděli jen my tady. Prostě nevěděli, co s nima dělat, Němci se stěhovali na západ, tak těmhle naházeli německý uniformy, řekli: „voblečte si to a jděte po tý silnici!“ tak někoho měli sebou, kterej je tam vedl. A dovedli je právě k tý trati, já nevim, ale s těma to dopadlo dobře, protože ty tam nešli, ty věděli, co je čeká, tak ty tam nešli, možná že tam některej třeba šel, ale těch bylo málo. Ale ňáký Francouzi tady zustali, tak pak po válce sem jezdili z Francie, vždycky tady dělali obřady. Sem jezdili často.

L.M.: Když umřeli první dva, tři vězni, tak je tam někde blízko zakopali nebo je dali na hřbitov. Když jich umíralo víc, tak voni nevěděli kam, tak je někde zakopali, to ani nikdo neví kde. Akorát jeden, jedneho tam po válce našli, ten byl zvlášť, a ten tam má hrob ten Francouz, na hřbitově. Když umírali na tyfus, tak už nevěděli, co s nima, tak je nosili, tady jak jsou ty louky k Miláčovu, tak tam je takový bahniště, tak voni tam je házeli někam, prostě jsou tam někde, ale nikdo neví kde. Jsou tam zahrabaný. Kolik jich je, nikdo neví. Tyhlety vostatní, který je nesli, tak ty věděli, kam je dávaj, jenže se toho většinou nedočkali.

J.Š.: Zažil jste teror vězňů?

L.M.: No to jo, to byli dost tvrdý. Ale ne, že by je stříleli [...] protože my jsme tam bydleli na těch sádkách, tajhle ten barák, tyhle ty dva [pan Marvan ukazuje na dva domy přes ulici], tak ty byly plný těch židovskejch míšenců, tady byli zaměstnaný, ráno v pět hodin, když jsem vstával, tak voni už chodili po zahradě a jak šli za sebou, tak stáli dvě Němci proti sobě, měli

ty bijáky a když některej nezpíval, tak ho majzli tím a hned musel vypadnout a šel do tý řady a dostal to znova. Takle je terorizovali. Tyhle ty dva baráky byly plný. Takhle jak stojej, tak byly tady. To byli takový polovězni, to byli ty, který měli manželky židovky a ty tady byli. Nechtělo se jim zrovna moc dělat, tak je bili, tloukli je, nikoho nezabili, to jsme koukali, že jsou všický v pořádku, protože tam jsme měli okno do zahrady, to bylo akorát vedle, tak jsme viděli jak choděj a furt jak je mlátěj. Voni to potom tady likvidovali a vodstěhovali je do Bystřice. V Bystřici tam byl židovskej tábor, tak tam je vodstěhovali.

L.M.: Lehký to neměli, ale prostě museli pracovat, museli dojít do těch Šebáňovic, za Šebáňovicema to bylo u tý skály a nebo zase zpátky, no tak vlastně to nic nedělali, jen šli. A tam museli makat v tom lomu.

J.Š.: Co bylo s vězni na konci války?

L.M.: Tady nezustal ani jeden, když bylo osvobození, tak už tady nikdo nebyl. Voni je právě vyhnali z toho koncentračního tábora, dali jim ty německý uniformy a vyhnali je tam k tý Hati, aby tady nikdo nezustal, protože už neměli čas, viděli, že je konec, všechno se to tady votad' trápilo pryč, no tak tady nezustal ani jeden. Vždyť voni dokonce stříleli trestanci, protože voni je poslali právě tajdle do toho statku a tam bylo střelivo a všechno, tak voni jim to dali a ty stříleli, vždyť mi tady nemohli vůbec chodit, ty trestanci nestříleli Němce, ty stříleli jen tak sami, že dostali flinty, tak začali střílet, ale to byla jen chvilka, no tak je potom sebrali a hnali je po tý silnici k Hati [...] a právě, že je pustili do toho statku, tam se oblíkli a řekli a pujdete, tak šli. Protože voni by je bejvali postříleli nebo něco s nima udělali a nechtěli je postřílet, tak si řekli: „dáme jim německý uniformy a voni pujdou“, tak šli.

J.Š.: A tatínek jako porybný měl s Němci problémy?

L.M.: Jo, toho se nikdo nevyšimal, vůbec neměl žádný potíže, nic. Akorát jednou se stalo, že nám vzali, sebrali nám plot, vojáci. Přišli německý vojáci a vzali nám celej ten plot a táta říkal: „no, co si tohle dovolujete, vždyť mi utečou psi a takhle, tak tam šel hned na toho šarfirera, řekl mu to a von hned, že ani to nestačili rozbourat, ten plot přinesli zpátky, přibili to a bylo to. Fakt!

L.M.: Tady byl tábor, vlasně pracovní tábor, kterej tady dělal, prostě to, co potřebovali. Ta sokolovna, špejchar a pak se tady dělala pancrhala a další věci, co tady museli dělat tady v těch barákách, co se vystěhovali lidi. Tam nastěhovali všechny vostatní, co sem přistěhovali, hlavně lidi, který tady byli zaměstnaný u toho baulajtungu, tak ty tady bydleli v tom. Bylo jich tam pět nebo šest pohromadě, v každom baráku někdo, takže tady bylo tolik lidí, že jsme ani nedovedli představit, že tady někdy tolik lidí bylo. To byla strašná spousta lidí a největší strach měli ze všeho Němci. Ty se strašně báli všeho každého hnutí.

L.M.: To jsme jednou přišli taky z nějaký tancovačky, to jsme byli na špejchaře nebo ve starý hospodě, přišli jsme domu, bylo asi půlnoc [...] [na špýchaře] najednou rána, někdo střelil, no tak jsme říkali: „a jé, tak je zle“. Taky bylo, tak hned ruce nahoru a museli jsme domu, to nás dovedli, to voni věděli kam. Tak nás dovedli domu a zjistili, že se tam zastřelil ten jeden, kterej byl tady u zámku, Němec. Ty Němci, voni se tady střileli sami, sebevraždy, protože už to nevydrželi, protože měli strach, že když bude konec války, že se dostanou do fronty, že pujdou do Ruska, tam, že je voddělaj, že jo, tak který měli slabý nervy, tak to udělali takle. A těch bylo dost. Nevydrželi to.

J.Š.: Víte něco o partyzánech nebo bunkrech tady v okolí?

L.M.: Tady nebyly, tady ne.

J.Š.: U Minártic byl bunkr.

L.M.: To nebyl, to říkali, že je to bunkr, ale to nebyl, to byla skrýš, vopravdu. To byla skrýš, kterou si tam udělali partyzáni. To jako jestli říkáte, že tady byli partyzáni, byli. Prostě udělali jim tam skrýš u tý trati a vono to bylo tak, že tam nikdo nechodil, protože to bylo v pasekách a bylo to zarostlý, tak tam nikdo nešel, zvlášť když to bylo za tratí, tak tam nikdo nechodil, že jo. Z tohodle místa ty partyzáni operovali, ale kdo to byl, to nevím, ale vim, že jak utekli, tak tady zastřelili dva, přímo tady na tom poli zastřelili dva vězně [pan Marvan ukazuje na pole za domem], zastřelili tady na tom táboře a sice dali jim hřebíky, takhle napíchaný hřebíky, na to se postavili, tam museli vydržet stát a protože to nevydržel ani jeden, tak je vodstřelili, to byli ty, který utekli z tohodle koncentračního tábora a protože šli potom do tý skrýše u těch Minártic, tam je u těch Minártic chytli a skrýš byla prozrazena. To někdo musel vo tom vědít, že to tam je. Ta skrýš, to bylo právě na ty, kerý když utekli z toho koncentračního tábora tady votuď, tak aby věděli, kam mají jít.

L.M.: Tady nikde žádný jiný skrýše nebyly, ale tahleta u těch Minártic ta byla.

L.M.: Nás tady pak vystříleli Rusáci, protože ty si mysleli, že jsme s Němcema, tak přišel na nás v noci. Já jsem dostal tajhle kulku do nohy, vostatní všichni máma utekla, potokem, táta utíkal někoho sehnat, no ten vystřílel všechno tady.

J.Š.: Jak jste vycházel vy s Němci?

L.M.: Já jsem se s nima ani nebavil, protože já jsem přijel domu a už jsem nikam nešel [...] jo byl tady takovej nákej pan Čipera, kterej byl z Čerčan, byl to nákej stavitel a já jsem tady byl zrovna na hrázi a přišel nákej Němec a říkal, jako že by potřeboval kolečko, fárroj, tak jsem říkal: „co je to fárroj?“ a von mi ukazoval jako kolečko a že se to tlačí, a von říkal: „aha, tak ty chceš kolečko!“ „No tak tady máš kolečko.“ Tak mu pujčil kolečko, říká, ale pamatuj si, že [...] von neuměl moc německy, jen že curik je zpět [...] „pamatuj si, že ajne kolečko plechový

nazpátek curik přivejzt musíš!“ A von říkal: „ja, ja“ a bylo to, přivezl ho. No tak jsme se domlouvali s Němcema tady. Já jsem se tady vlasně naučil němčinu, no vždyť nakonec voni to nebyli špatný chlapi, vždyť to byli kluci, mě bylo vosumnáct let, jemu taky. No, tak to byli samí klucí, že jo. Jenže, ty se báli strašně, jak někde něco zašramotilo, tak už hned byli vedle. Ty se báli všeho. Ty měli strach, hroznej strach měli. S těma vězněma to tak náak brali, že to musí bejt, že to jináč nejde, proč jsou vězněný, to nikdo ani nevěděl, ale byli vězněný [...] to víte, tehdá mě bylo vosumnáct let, no tak co jsem mohl dělat taky jako kluk. My jsme se nebáli.

J.Š.: Jak moc se tady střílelo?

L.M.: No dost, se tady střílelo, jó když sem přiletěli Američani, tak stříleli. Tam na věži byl těžkej kulomet, tam stáli furt Němci, seděli v tom, no a jak letěli tyhlety, viděli, že je tam věž, tak stříleli na tu věž, no jenže než tam nastříleli, tak ty utekli dolu tou věží, tak potom to vzaly z druhý strany a vostříleli tu školu starou, tady se střílelo normálně a to nikoho ani nebralo, no tak se střílí, střílí. To nebyly žádný varovný signály.

L.M.: [...] jedna zelená, druhá zelená, třetí zelená a začali tam střílet a ten kluk, co nás vezl, to byl taky mladej, taky takovej kluk, Němec, ten nás vezl. My jsme vyskákali, poněvadž jsme se báli, no a tak jsme vyskákali z toho tanku ven [...] Na práci nás vozili jedinež těmahle tankama nebo to byly vozy nákladní uzavřený, to voni měli všecko uzavřený, prostě nás tam naházeli a jedem, no a tak jsme jeli a právě ten co viděl [letec], že je to zelený auto, tak ten to tam pustil a kluka zastřelil. Takže jsme šli pěšky, už jsme neměli žádný auto, ani šoféra, nic.

J.Š.: Němci vás tedy vždycky nabrali a jeli jste, kam bylo třeba?

L.M.: No, voni potřebovali třeba na Chlum, no tak jsme jeli na Chlum, tam jsme dělali, tam jsme byli.

J.Š.: Zámek ve Vrchotových Janovicích byl zabrán Němci a baronka Sidonie Nádherná byla vyhnána.

L.M.: Zámek byl vodstěhovanej, prostě ta se vodstěhovala do Voračič, do toho dvora.

J.Š.: Znal jste osobně paní baronku?

L.M.: No, ježíš. Jakkak bych ji neznal paní baronku Nádhernou, vždyť ta chodila k nám, protože když něco potřebovala, tak přišla a křičela: „Pepiku“ to bylo na tátu a táta říkal: „co jste chtěla pani baronko?“, „pojďte sem“ a teď mu říkala, co chce. Třeba přišla a říkala: „Pane Mauvan, já potřebuju taubršlág“ a táta říkal: „já nevím, co je to taubršlág“, „no, to je takový to na ty ptáky“, tak se dohadovaly a pak říká: „jo takovýto, jak tam se daj ptáci?“, „jojo, takovýto“, no tak jí udělal ten taubršlág.

L.M.: Nebo přišla a říkala: „Mauvan!“ ,táta vyšel a říká: „co potřebujete pani baronko?“ „tam, že potřebuju lávku u Musíka“, že potřebuje chodit přes potok na hřbitov nahoru, no tak říkal: „no, tak to uděláme“, tak to udělal.

L.M.: Pak přišla zase a říká: „Mauvan, řekněte, co mám teda dělat?, přivezou z Anglie kozla“, ale vona si ho nemohla koupit tady, ten musel přiletět letadlem. No, tak přiletěl letadlem, říká, že kozel musí mít takový vokýnko, aby viděl ven a že tam musí mít [...] prostě aby ten kozel, se tam cítil jako doma.

L.M.: To vona nebyla špatná ženská, vona věděla, že byla baronka, no tak byla baronka, no ale k zaměstnancům se chovala slušně, to jako jó. Já vim, když umřel Karel Nádherný, to byl baron taky, že jo, dostal nějakou pohlavní nemoc, syfilis nebo něco takového, tehdy to byl konec, no tak měl v noci v jedenáct hodin pohřeb, protože chodil denně spát v jedenáct hodin. Tak přesně tak mu udělali pohřeb. Tak tam byl Dvořák, to byl jeden hajnej, druhý byl Vácha, třetí byl táta, čtvrtý byl Šprisl a za nim šla baronka. To bylo pět lidí ho pochovávalo, šli tam tou cestou nahoru do hřbitova.

L.M.: Můj otec byl zaměstnancem baronky a dělal tady porybného, no měl dvaatřicet rybníků, ty patřily všechny týhleť baronce. To byla říkám slušná ženská vopravdu. Byli tady takový pitomci, kterej řekl, napsal dokonce do novin, že to byla baba protivná, že kouřila jenom cigarety a na lidi kašlala. A nebyla to pravda. Ta když s někým mluvila, tak velmi slušně a když něco chtěla, tak poprosila, vona nikdy neřekla, že by chtěla. „Prosím pěkně...“ to vona vopravdu byla dobrá ženská.

Němci jí vodstěhovali do Voračic, ve Voračicích bydlela, a když skončila válka, tak se chtěla sem navrátit zpátky, jenže tady byli zatím Rusáci, přišli Rusáci, tak prostě se nastěhovala do toho vedlejšího baráku a čekala, co se bude dít. No, a protože se nic nedělo, tak se domluvila s tím, z toho Chlumce, tak se domluvili a řekl, že aby si z toho nic nedělala, že jí převedou přes hranice. No, tak jí převedli přes hranice, vona chtěla vodejít, protože jí slíbili, že jí tady nenechají, že prostě se tam vo ní budou starat. Jenže jak vodešla za hranice, to byl konec. To byl šestaštyrycátý. Tak tam zustala, byla zaměstnaná v zahradě, hrabala tam, dělala v zahradě jako zahradníka, no v zahraničí, v tý zahradě v zahraničí. Pak se roznemocněla [...] voni chyběly jí cigarety, vona kouřila sto cigaret denně, ta kouřila moc a tak se roznemohla, tak jí ty lidi, který jí tam znali, tak jí vodvezli do nemocnice a vona v tý nemocnici umřela. A pak ty ostatky převezli sem po revoluci.

L.M.: Kdyby bejval někdo z těch z tý rodiny Nádherných zustal naživu, tak to bylo všechno jiný. Dneska je zámek státní. Nikdo z nich nezustal. Baronka děti neměla. Ta se vdala jednou a byla vdaná asi čtrnáct dní nebo tři neděle a rozvedli se. Trvalo to dlouho, než se rozloučili.

To vona byla taková, prostě s nikým nic neměla [...] měla milence, třeba Rilke, no jó. Rilke sem jezdil na zámek. Bratry měla dva, ten jeden zemřel a druhý zemřel na zápal slepeho střeva, to byl doktor a byl v Praze a tehdá, když to bylo ve dvaatřicátom roce [...] ani ty lidi nevěděli, co to je zápal slepeho střeva.

L.M.: Rusáci ten zámek zničili, to zničili naši komunisti, ty se vrátili, co bylo hezkeho to rozmlátili, scházeli to z voken a no na trakařích to vodvezli pryč lidi, český lidi, hlavně český lidi, takže to zůstal akorát zámek, nic jineho a pak zůstaly akorát knihy, kerý byly v bibliotéce v zámku a tu vodvezli do nákeho zámku na jih, tam zůstaly, tak ty se vrátili a jináč nic.

J.Š.: Jak vypadalo osvobození.

L.M.: Když přišli Rusáci, to tady už Němci nebyli, kdepak to tady už nebyl nikdo z těch Němců.

L.M.: Když přišli Rusáci, na ten nemám hezký vzpomínky, poněvadž mě postřelili, to tajdle jsem dostal ránu pořádnou [pan Marvan ukazuje na lýtko], že jsem málem udělal kotrmelec a zůstal jsem tam ležet a už mě nikdo nenašel. Až mě našli ráno, ráno mě našel táta, když volal furt, jestli někde jsem, tak mě našel tady v parku.

J.Š.: Jak dlouho tu byli Rusáci.

L.M.: Nebyli tady dlouho, přišli sem naši lidi, naši zaměstnanci, kerý měli nastoupit na vojnu a ty tady zůstali, ty se tady voženili a zůstali tady.

J.Š.: Kolik vystěhovalců se vtátilo zpět do Janovic?

L.M.: Hodně se jich nevrátilo. Z devatenácti baráků se ty lidi nevrátili. Našli si nové domovy a zůstali tam.

J.Š.: Měli jste také ve vsi židy, jak dopadli?

L.M.: Tady bylo židů dost a vodvezli je všechny, no jo všechny. Tady byli Pešek, Bajml [...] kde byl nákej kšeft, tak tam se drželi židi.

J.Š.: Vrátil se někdo?

L.M.: Ne, nevrátil se ani jeden, Jirka ten jedinej se měl vrátit, ale nevrátil se, nakonec tam zahynul jako poslední. To akorát tady ve Voticích zůstali Khónovi a Kaudrsovi. Jináč se nikdo nevrátil.

L.M.: Když jsem dělal v těch Selčanech. Selčany byly na půl rozbitý, půl jich bylo, tak jsem chodil pěšky do Sestrouně. V Sestrouni byla pekárna a něco jsme tam dělali, já nevím co. No a tam jsme si mohli vzít, co jsme chtěli, protože tam kdo co snědl, tak to tam snědl a tak jsem si říkal: „já vezmu jednu housku domu“, aby viděli taky, jaký se tam dělaj pro Němce. No, jenže jsem vylezl do tý louky a najedou „halt!“, no a von to byl chlap, německej tady s tím slintákem, říká: „hende auf!“, tak jsem zvedl ruce, měl jsem aktovku, tak jsem to držel, říkal,

co jako mam v aktovce, já jsem říkal, že nějaký jídlo, von tomu nechtěl věřit, tak říkal: „předemnou!“, tak jsem šel před nim až do Selčan pěšky, von šel za mnou s kobyloou, dovedl mě až k tomu veliteli Karašovi, no a ten mi prostě řekl, že jsem ukradl v tý pekárně tohleto pečivo, tu housku. A von říkal, že je to sprost'árna a to že jsem neměl dělat a ten říkal hned jako koncentracions lágr a hned, že mě odvezou, no a ptal se mě, kde jsem zaměstnanej a já jsem mu říkal, že Baulajtung der vafnes eses in Selčan. A von říká, takže jako u toho štumbarfirer to byl, tak aby ho zavolal, tak ho zavolali a já jsem tam stál a tam měl na stole fotografie, jak tam vyvraždil celou rodinu, von sám, ten Karaš. Měl to všecko na stole pod sklem, no a teď jsem se na to koukal, tak jsem říkal co se mnou udělá, jó, ten přišel, ten štumbarfirer a říká jako co jsem udělal a já jsem říkal: „nic“, že jsem si vzal jenom housku a von říká: „to je sprostý“ a Karaš říkal: „co s nim mám udělat?“ a von řekl: „nic s nim nedělejte, já ho nutně potřebuju“. Ten mě zachránil vlastně, říkal, že mě nutně potřebuje, že tam má rozdělanou a práci a jinej že by to neudělal. Tak jsem si vodych, no vedešli jsme spolu, von mi poplácal po zádech a říkal: „gut, gut“, no za tři neděle to pak prasklo všecko, no bylo to, no to bych se tam bejval ještě vohřál. Ten Karaš to byl syčák, to byl syčák, hroznej. Ten měl v Selčanech tu vilu, tam na kraji, to já vim, kde byla. To byl největší, nejlepší barák v Selčanech, kterej si tam zabral. To cvičiště řídil tam odtud.

J.Š.: Měli jste schované zbraně?

L.M.: Táta měl dvě zbraně, ale ty měl normáně, mohl je mít.

J.Š.: Co jste měli schovaného?

L.M.: Ne, ne, my jsme neměli ani co. Vona tehdá byla bída. Dneska už bysme v tom nechtěli žít.

J.Š.: Kdo se z války nevrátil?

L.M.: Nevrátil se Nevařil, ten to vodnes, to byl partyzán. Pak tam byl Litoš, ten se vrátil, ale neřekl nic, jak se měli nebo tohle, to neřekl ani slovo, ten se tak bál, že neřekl nic, ten byl v koncentráku. Pak tady byl ze Ledovic, ten to tam taky vodnes.

J.Š.: Co se stalo s budovami koncentračního tábora?

L.M.: Po válce vyhořel, to někdo zapálil, to někdo zapálil, poněvadž to bylo na našom poli, tak my jsme z toho postavili tenhle barák, z toho koncentráku [...] vždyť nebyla cihla k dostání, jedinež kamen, no tak jsme to postavili z toho. Ten koncentrák byl tady vod nás až k tomu dnešnímu JZD, to bylo dost velký.

J.Š.: Vrací se vám některé zážitky?

L.M.: Ano, na to nezapomenu, to ne.

J.Š.: Vyprávíte tyto příběhy vnoučatům?

L.M.: To taky ne, von to nikdo nepochopí, ty děti to nepochopějí, ty řeknou: „to bylo tehdá“. Prostě nikdo tomu nechce věřit z těch mladých lidí jako jste vy. To si nedokáže prostě jako uvědomit, jak to bylo, jak to bylo vopravdu vošklivý“

J.Š.: Jaká byla vaše nejhorší chvíle?

L.M.: No to bylo u toho Karaše to bylo nejhorší, to jsem čekal, co vyjde, jestli řekne abgecesn [...] to bylo buď a nebo.

J.Š.: Máte k Němcům odpor?

L.M.: No, takle, já jsem, abych vám řekl pravdu, vždyť jsem tady s těma klukama kamarádil, protože to byli kluci stejně starý jako já a ty neměli vo válce ani [...] ty jen čekali, jestli něco nepřijde, aby vodešli pryč. Takže jsem s nima kamarádil, byli jsme kluci. Ty tady byli z donucení, no. Voni prostě čekali na to, až jim řeknou: „už máme tamtěch dost už to tam přetah, musíte za nima“, no a na to už se nedočkali.

J.Š.: Dokázal byste si představit zrušení Benešových dekretů?

L.M.: To, co napsal Beneš, to je všechno pravda, ten si nic nevynejšlel. Já si myslím, že, to co chtěl, to docílil, že se vystěhovali všichni Němci, to je správný, protože to nikdo nepoznal, jestli je takovej nebo takovej, ale když přišli Němci, tak byli všický německý, protože stejně nešlo, aby řekl: „já nejsem Němec“, to nešlo.

J.Š.: Dneska se spíše řeší odškodnění odsunutých Němců po válce, než odškodnění násilně vystěhovaných obyvatel Neveklovska, co si o tom myslíte?

L.M.: To prostě to bylo zabraný území, vždyť je to sakra veliký. O vystěhování Neveklovska ani moc lidí vůbec neví, protože vono to bylo tak uzavřený, že řekli: „tam je to zabraný území a to je konec“. Neřekli nikde nic. Je to křivda, je. Vždyť, ty co se vodstěhovali všický, vždyť já vim tajhle ty Kněnický, ty byli až u Kolína. Strejda ten byl támhle někde u Tábora, tajhle Křížkovi, ty byli tady na Borku, no prostě to bylo rozesetý, to jsem nevěděl, kde kdo je. A nikdo z nich nepočítal s tím, že se domu vrátí, to byl konec, to byl konec. A každej tam musel nechat, to co měl. Krávy, kozy, já nevím, co všechno bylo živý, to tam musel nechat. Mohl si jen vzít, to co potřeboval nutně- almaru na šaty, postel a já nevím takovýdle věci, aby mohl někde spát. Jináč vostatní všechno museli vovedzdat.

L.M.: Tady, když to skončilo, tak se sem přivalili lidi, který sem nesměli, ty tady kradli v těch barákách co bylo, motocygly a takovýhle věci, to všechno tady sebrali. My jsme byli rádi, že je konec války, no a voni tady vybírali.

Příloha č. 4: Přepis části životních příběhů narátorů Mileny Kunešové, Ludmily Havlínové a Milana Hrubého, pořizovaných 24. 7. 2010.

Milena Kunešová, * 2. 12. 1924 v Křešicích

Ludmila Havlínová, * 18. 10. 1923 v Křešicích

Milan Hrubý, * 16. 3. 1952 v Benešově

(Poznámka autora: J. Š. - tazatel, M. K. - narátor, L. H. - narátor, M.H.- Milan Hrubý, narátor)

M.H.: 3. 5. 1945 postříleli 87 v Olbramovicích na nádraží, poslední transport.

M.H.: Ke konci v pětaštyrycátom v Selci Prčici napadli Němce, ňáký sedláci brokovnicemi. A ty Němci, protože v Praze vypuklo povstání, ty Němci jeli do Prahy. A voni jeli ze Selce a viděli tady v Křešicích postavy v těch mundúrech [vězně v pruhovaném oděvu] a voni je tady napadli, voni mysleli, že utekli, jenže ten velitel toho transportu jim dovolil najíst.

M. K.: My jsme jim vařili tady, to víte, dovolili nám, tak jsme do toho dávali všechno nejlepší, aby voni měli, jenomže to bylo stejně v talíři, ty lidi nejedli, ale voni byli hladový šíleně.

M.H.: Tady u nás v kotelně ho zastřelili [vězně z transportu] 3. května. Voni ještě 3. května 87 lidí zastřelili, z toho 27 v Křešicích.

M.H.: Tenhle transport v Selčance napadla posádka [Němců] z toho Selce, co jela do Prahy. Ten transport byl zastrčenej do Selčanky. Tajdle je takovej velkej kopec a voni jim dovolili přijít do týhle vesnice [Křešic] [...] a jeden se zachránil, u Vyhnalové, tam se u nich zachránil jeden Francouz. Ten sem utekl a skoval se tajdle ve vsi a vlezl tam do vápna, jak se hasilo dřív vápno, tak von se tam schoval. Samozřejmě Němci to měli všechno nalajnovaným všechny pochytili a jednoho nenašli, to tady lítali po těch vsích. To SS cvičiště, kerý bylo, to bylo vod tý Selčanky na to Neveklovsko. To bylo vysídlený.

M.H.: Babička měla bejt nasazená, ale protože dělala na dráze, tak tomu unikla a chodila do Votic tajdle tudy zadem.

M.K.: No já jsem měla bratra, ten dělal na pracáku a jim to předběžně ňák chodilo, tak přišel jednou domu a tím jsem se já voctla na dráze, víte, že tatínek věděl, že mě prostě nevemou víte, a tak jsem tady zustala.

M.K.: Já jsem dělala na dráze, já jsem tam dělala pokladní, znala jsem telegram, to jsme museli všechno znát, morzeovku, ještě dneska bych dokázala, jak to čověk má v hlavě, ale tak vim, že my jsme tam měli Němce, jak to vobšadil, tam byli esesáci čtyři v kanceláři a teď já jsem tam brala tu depeši na morseovce „ Americká letadla přistála na Ruzyni, tak jsem to

utrhla a šla jsem to dávat přednostovi stanice, no tak von poslal mě domu a říkal, ať jdu tajdle přes lesy. Já jsem šla domu, aby se mi něco nestalo, tak jsem šla tajdle přes lesy a támhle zase na takovom vršku byl taky asi nákej, vysílal, víte, nákej partyzán. Já jsem tehdy přišla, já si pamatuju, tatínek říkal, „ne abys to někde řikala“. Byly to krušný chvíle, co jsme tady prožili.

J.Š.: A dostali Němci některého partyzána?

M.K.: Ne, nedostali

M.H.: Babička si pamatuje ten strach z těch Němců. Babička právě žila v tom strachu ke konci toho pětaštyrycátýho roku.

M.K.: Tady nám zastřelili jednoho na dvoře [vězně z transportu]. Tady byl ten transport a voni jim dovolili [...] ty byli tak hladoví, to se pásli úplně vyloženě na trávě jako dobytek, jak měli hlad, vytrhávali trávu, tak nám tady dovolili jim něco dát, tak jsme tady vařili, voni se rozprskli, my jsme tady taky měli asi čtyři [...] to byli trestanci, no tak nám dovolili jim tady vařit, tak jsme jim tady, každej se snažil to nejlepší jim dát.

M.H.: Křešice nebyly vystěhovaný. Ty byly za tratí.

M.H.: Řekni, jak si jim [Němcům] špatně nadiktovala to číslo. Že jsi jim řekla německy špatně vlak.

M.K.: No jo, já jsem jim řekla špatně vlak a voni sem přilítli.

M.H.: No chtěli ji zastřelit zkrátka. Voni přišli na vlak a vlak už byl vo hodinu pryč.

M.K.: To byl nákej velitel a vono jich bylo víc a zeptali se mě, kdy jede vlak a vono jich bylo hafo a já jsem jim to řekla vo hodinu blbě. Že jsem jim řekla německy špatně vlak. No jo, a voni sem přilítli. No chtěli mě zastřelit. Voni přišli na vlak a vlak už byl vo hodinu pryč. Voni všechno brali jako sabotáž, ale já to neřekla schválně, že jo, já vždyť jsme toho tehdy moc neuměli německy, no [...] von sem přilít [...] vono to bylo stejně hrozný tady jéžiši. Tak ten přednosta mě ukryl tam, k jeho ženě nahoru, voni bydleli, jako to bejvalo dřív přednostové, že jo, tak jsem tak utekla nahoru se schovat, von do tý pokladny dal jinou, vodkať jí vzal tehdy už ani nevím, no a v podstatě to dopadlo dobře, voni jim to vysvětlili a já pak musela přes les domu, kde jsem potkala ty partyzány. Tady byli v lesích, když jste ve Voticích, dá se jet samozřejmě po silnici a dá se to projít přes les.

M.K.: Přes les. Tehdy já jsem šla pěšky a viděla jsem ty partyzány s tou vysílačkou, tadyhle na takovom vršku, tam jsem viděla dva, který tam takhle měli vysílačku a vysílali, no a tak jsem šla domu a voni mě neviděli, to bylo štěstí, že mě neviděli.

L.H.: Byli tady Němci, těch jsme se báli hrozně, že jo, no prvního května najednou přijeli v pětaštyrycátom, přijelo nákladní auto s esesákama, měli tam dámu, pani, která vyskočila z auta, zastavili a tady ty věžňové běhali po vsi, ano trestanci [...] přijeli sem a vona vyskočila

a jeden [vězeň] kleknul u kapličky, sepnul ruce, aby ho nezastřelila a vona do něj dala tři rány. Můj otec, my jsme ho nemohli udržet, von vylít, to víte, byl nimrod, tak měl flintu, my měli ložnici přes dvůr, tak letěl pro flintu, že jí zabí. My jsme ho měli co udržet, zamkli jsme a nepustili jsme ho. No potom tady ještě ten jeden trestanec šel zadem a byl ve stodole ve slámě, toho jsme zachránili.

L.H.: No kdyby byl začal do nich střílet, tak nás postříleli všechny. Asi pětadvacet jich tam bylo [ss manů], voni se rozlítli po vsi s flintama, a voni byli chudáci, vždyť jsme jim tam [vězňům] nosili i polivky přece na ty koleje, na tý podolský cestě, tam byly ty vagony, no my jsme jim to dávali do těch vagónů [...] voni šli ven taky, ale moc ne, voni tady dlouho nebyli.

M.K.: My jsme toho jednoho taky tajhle pustili do lesa.

L.H.: My jsme tam měli slámu, tak jsme ho zandali votýpkama, aby tam nebyl vidět. A voni chodili a těma píchákáma takle ho hledali, ale že jsme tam dali takový ty votýpky, no je to hospodářství, tak jsme měli ty votýpky slámy, že ho nedosáhli. A vosvobodili jsme ho, zachránili. A tady jich zabili sedmadvacet. My jsme ho ukryli toho Francouze a potom vodešel zadem, ukazovala jsem mu, protože jsem mu nerozuměla, von mě taky ne, aby nechodil do vrat, to by přišel akorát k nim. Vodešel hned navečer do těch lesů, ale jestli zůstal, to nevím. Tatínek ho furt hlídal, chodil na zahradu jestli nejezdějí.

L.H.: Pak je vodvezli tady vocuď, tak je ty co zabili, tak je na plachtách dali na vlak ty zastřelený a tahli je tady k Písaříkovum na dvůr a nakládali je jako brambory na vůz. Víte, to bylo strašný, vám řeknu. Byli to jenom Francouzi.

L.H.: No pak nás okupovali Rusáci. To bylo, to bylo hrozný. To jsme nesměli mít zamčeno, voni bouchali, a přišlo jich taky do kuchyně dvacet a přinesli tam kousek špeku a vajíčka, ukazovali vejce, tak maminka jim tam musela natlouct asi třicet vajec, voni si tam sedli, všechno dali stranou a sedli si na zem a jedli a kde jsou bářišny, chtěli ženský, to bylo hrozný teda. No dlouho tady nebyli, asi čtyry dny. Ale ty byli hrozný, s koníčkama, vozíky a koničky, jen báryšny „kde jsou báryšny!“ Já byla jednou ve sklepě.

M.K.: Já jsem si musela vázat hlavu, že jsem nemocná a voni se nemoci báli, jak viděli chorá, tak pryč z baráku.

L.H.: Maminka taky, ale já jsem byla pro brambory ve sklepě a tatínek tam přilítl, zavřel dveře a naházel dříví za ty dveře, tam jsem byla dvě hodiny. No bylo to hrozný.

L.H.: No ty Němci, ty nám nic nedělali teda, když jste se jich nevěšimala.

L.H.: No k tomu Hejnovi chodili ty votický [ss mani], jak postřelili toho pana Zoula z Božkovic. Von tady přece byl u těchletěch Dvořáků. Vždyť přece ten Zoul z těch Božkovic byl u těchle Dvořáků a byl u toho Hejny a měl náky kalhoty jako měli ty Němci a von tam

někam šel za vůz, protože Hejna byl kovář, a voni ho tam postřelili do nohy. Von utíkal a voni mysleli, že je to ten trestanec. Voni ho neviděli za tím vozem, ale jinak byl darebák. No Hejna pekl jim buchtu a všechno možný, tam bylo to středisko takový, to byl hajzl.

L.H.: Pak bylo v Janovicích, že se tam může, tak jsme tam holky měly jít. Tatínek mi zakázal, tak já jsem šla na zahradu zadem za Křešice, utekla jsem. Přinesla jsem si tam vocud' jednu svíčku, protože to nebylo k mání a jedny takový drátky na natáčení vlasů. A teď jsem to tam nechala na stole a tatínek přišel, jéžiš, hned mi to dal do ruky, abych to tam donesla, ale když jste viděli, jak tam ty lidi kradly, naši!! v kostele, tam byly hadry, tam bylo plno věšáků hadrů a bylo to asi páteho května, ale stejně ty naši lidi byli neřádi, na faře byly pytle soli, pytle kafe, cukru, voni tam jezdili i s koňma přece ze Lhoty, támhle Řezníčkovi ze Lhotky a to rozřezávali a sypali to dohromady, že by člověk byl plakal.

L.H.: To bylo takový, my jsme byli úplně vyděšený. My jsme tady tak zkusili s tím mym tatínkem, že to bylo hrozný, vám řeknu.

J.Š.: Jak se žilo v Křešicích za války?

L.H.: Život za protektorátu byl špatnej, každou chvilku přišla kontrola, jenže na tý vesnici tahli lidi k sobě. Tady byl starosta přes silnici, ten vždycky poslal syna a „přijde kontrola“. Kontrolovali dodávky obilí. Jednou sem přišel nákej Šípek, von taky kontroloval vlaky, kluk vodušel a tatínek říkal: „Tak a já mam plnou sípku obilí, co s tím?“ Tak šel, vzal nůši plev a poházel to plevama, no a když přišli, přišli tři, to byli Češi, no a tatínek říkal: „No tak pojďte se podívat, ale napřed se to musí vyčistit, takovej mlejnek byl, víte a že se musí mlejnkovat, vyčistit a to bylo v sobotu dopoledne, tak voni to se jim nechtělo, a tatínek říkal: „Já k tomu nemam nikoho, holku k tomu nedám“. Tak se sebral ten Šípek a říkal: „Dvořáku, pamatujte si, v pondělí přijdem a musíte to vyčistit!“ A von říkal: „Prosim vás, já to sám čistit nebudu, na to musej bejt lidi a já jim platit nebudu. No a dali pokoj, nepřišli. Na vsi jsme si pomahali. Taky slepice, voni počítali slepice. Taky jsme si jednu zadusili. Daly jsme je do pytle, pět vždycky, to víte, měli jsme třicet slepic, kam jsme je měli dát, že jo? A nesměli, to bylo nařízení, kolik smíme mít slepic. To víte, poukaz člověku nedali na nějaký povlaky.

M.H.: Babičko, ty Nevařilovy, ty byli v tý odbojný skupině přece.

L.H.: No, ty měli skrýš za Babicema a ten Nevařil tam měl ty vysílačky, tam byl kryt takovej v lese, víte podhrabaný, my jsme se tam byli podívat, když jsme tam dělali, ale to bylo hrozný. Taky ho sebrali toho Nevařila a zastřelili [...] v Německu. Chytli pak z Borotína jednoho, to nevím, jak se jmenoval a pani Růženský tatínka ze Sledovic, toho taky zastřelili. Jéžiš, tehdy jsme zkusili. Tatínek tam taky chodil, tady stěma lesama, maminka se to dověděla, táta se jednou podřekl a ta mu dala, nikdá už tam nesměl. No a pan Vařil byl pak

volanej do Votic, šel skrz ňáký nedodávky, ale šel přes Radotín a tam ten Jiroušek starej mu říkal: „Nechod' tam, tam jsou tam gestapáci, seberou tě“ no „já tam mam rodinu, musim“ no a hned ho vzali a už se nevrátil. Zastřelili ho.

J.Š.: Byly nějaké veselé chvílky z války?

L.H.: Netancovali jsme, nic, dvakrát jsme byli na špejchaře, hrál tam někdo na harmoniku, no a my jako holky [...]

L.H.: Nikde to nevyprávím, první jste vy.

Příloha č. 5: Část ukázky rozhovoru s Ludmilou Mrhovou, pořizeno 23. 3. 2008.

Ludmila Mrhová, * 23. 5. 1925 v Mukařově

(Poznámka autora: J. Š. - tazatel, L. M. - narátor)

L. Mrhová, narozena v Mukařově. Zde se seznámila se svým budoucím manželem, který byl do Mukařova přesídlen z Neveklova. Po válce se vraceli spolu do Neveklova.

L.M.: Já ti si pamatuju, když bylo to takle nějak vodpoledne a teď my jsme měli takovou hospodu velikou a teď jsem se podívala za tu hospodu, jelo takový černý auto, a pak když ještě přijelo dřív, tak jsem zjistila, že jsou ty Němci, ty, jak se jim to říkalo, takový ty zlý.

L.M.: A teď voni zastavili a už se tam začli lidi jako dělat, protože to bylo hned u státní silnice, jak my jsme měli barák, my jsme tam měli postavenou krásnou velikou na silnici barikádu, rovně přímo na silnici, prostě aby žádněj auťák nemohl na Prahu. No a tak voni hned jako zjišťovali, kdo to postavil a todlevšecko no tak řekli a jesli to nezbouráte, tak vám vyhodíme tu vaši vesnici do vzduchu. Tak se radili všichni, no a teda to rozbourali a voni vodjeli xyndl. Tohle byli takový ty Němci vošklivý.

J.Š.: A kdo tam postavil barikádu?

L.M.: No Mukařováci, všelijaký vozy a všecko na to nandali, aby to bylo hodně vysoký, aby se tam tudy jezdit nemohlo a tydle pacholci přijeli takhle z druhý strany jako vod Žernovky, to je úplně jiná strana a krásně přijeli k barikádě a dál to nešlo. Tak hned vylezli a hned začli křičet: „Kdo to tady postavil? Jestli to nezbouráte, hned vám to tady hodíme do vzduchu.“ A tak začli zas to bourat [...] to si tak ti na to pamatuju. To byl takovej muj zážitek a já už jsem byla v jinom stavu, sice ještě svobodná, ale už jsem byla v tom, já jsem měla takovej strašnej strach z toho [...] náš tatínek, my jsme měli hospodu, nó tak když potom vodjeli a zbourali to, tak náš tatínek dal každemu co chtěl pít, pivo a [...]jen jako aby nás teda vopravdu bejvali nevyhodili do vzduchu. To jsou takový zážitky, víš. Ale tenkrát, když jsme museli zbourat tu, tak když viděli, že už je to zbouraný, tak vodjeli. Už se nás nevšimali.

J.Š.: A jak se žilo v Mukařově za války?

L.M.: Dobře.

L.M.: Ještě ti si pamatuju, když ten čtyryadvacátej ročník, to byla moje sestra, já byla pětadvacátej, voni pak říkali i pětadvacátej pujde, no a když už vopravdu ty holky vo rok co byly starší než já chodily, jenom ségra ještě ne, a náš tatítek ti vzal tašku masa a sádla, nějakýmu němčourovi to tam dal a ta vůbec nikam nemusela, do tý říše. Už tenkrát byli takle,

no dali se podplatit [...] ty holky, co s ní chodily do školy, ten čtyřadvacátej ročník, tak všechny musely jít a jenom vona, že ten tatínek to takhle podplatil, tak byla doma a potom se říkalo, pujde i pětadvacátej, no to jsem já, já je ty měli nahnáno. A nedošlo už k tomu, na ten pětadvacátej [...] to byly špatný časy člověče, to si představ když najednou holka taková a musela jít do rajchu.

J.Š.: Slyšela jsem, že podmínky v lágrech nebyly dobré, bylo málo jídla, pracovali od šesti do šesti.

L.M.: Počkej a tady jedna pani pracovala, ale zrovna blbě, pracovala v továrně na hořčici, no tak to se neměla čeho najíst, vid'? [paní Mrhová se směje]. Pani Šobíšková, tady co je.

L.M.: Když tam ty lidi tady z Neveklovska přicházeli, hledali tam byt. Naši našli v takový vilce hezký, no měli kuchyň, pokoj no a ještě tam přivezli půl prasete, tak to víš, že ty lidi byli rádi nakonec. No jako měli zabito.

J.Š.: A kolik jich tam přišlo?

L.M.: Dost voni i do Louňovic, to je zase vedle vesnice vedle nás, tam hodně přijížděli.

J.Š.: A zůstali tam po válce?

L.M.: Ne, všichni se vrátili.

J.Š.: A židé v Mukařově?

L.M.: Jak nosili tajdlety [...] já se pamatuju, my jsme měli řeznictví taky doma a voni už měli druhej den že pro ně přijedou a někam na nákej transport tak voni u nás seděli chudinky, tak nešťastný, tři ženský židovky, mladý takový, no a museli vopustit domov a někam je vezli bůhvíkam. Židi tam zůstali všichni, takový krásný holky mladý. Čekaly u nás a ráno pak pro ně přijeli a už jsme je neviděli. To byly takový smutný chvíle, víš?

J.Š.: A neskrýval někdo někoho?

L.M.: To se všichni báli strašně.

J.Š.: A jak se změnil váš denní režim?

L.M.: To bylo normální. Už jsme si tak na to zvykli, že nám to nepřipadalo vůbec divný. Třeba tancovačky, ty nebyly, to vůbec nešlo.

L.M.: No ty gestapáci, to bylo hrůza, jak se jmenovaly ty s tím černym autem, jak tam přijeli k nám, takový ty v tom černom voblečení a měli takový ty kostlivce nebo co to měli takle na tom, takový hnusný [...] my jsme se jich báli těhle prevítů.

L.M.: Já jsem za Němců chodila do školy v Praze, to si tak ti pamatuju, když tam zabili toho Hajdrycha, tak jak v každom tom krámě byl za voknem ten vobraz s tím černym a to jsme se na to podívali a nesměli jsme ani muknout nebo ani se ušklíbnout, radši pryč protože, voni chodili chlapí voblečený normálně a byli to takový ty pacholci německý. A kdyby třeba jsi šla

ještě z jednou holkou a řekla si: „Podívej se, zaplat'pánbu, že je po ňom“, pánečku to by bylo! Tó se nésmělo, kdepak to bylo tenkrát hrozný, když ho zabili toho Hajdrycha [...] Naši byli vždycky rádi, když jsem přijela domu [...] protože furt vo tý Praze se mluvilo.

J.Š.: Jak vypadal příchod Rudé armády?

L.M.: Voni byli na ženský a jak, protože voni jako nemohli k žádný ženský a ted' najednou já si pamatuju, když naše maminka, že byla už taky stará a šla nahoru do prvního patra, my jsme měli barák patrovej a ted' najednou začla křičet, tak honem tam tatínek letěl a von Rusák jí tam votravoval. Voni byli takový vypoštěný vod toho jako s žádnou ženskou nic neměli, tak pak když se dostali k ženskejm, tak by se zbláznili [...] voni byli všeho schopný prevíti.

J.Š.: Když jste přijeli do Neveklova, jak to tady vypadalo?

L.M.: Nó tady to vypadalo [...] lidí, který tady zůstali jako vedle nás tady byli ňáký Šmolíkovi, tak ty potom vykrádali i tadyten barák. Pavel [manžel] potom přišel a říkal: „Tak víte co je noveho? Že ten Šmolík courá u nás a co se mu hodí, to krade“. Naši lidi vopravdu, to je blbý, vid'? [...] Von byl u koní, dělal na koně uzdy, něco takoveho, takže voni ho potřebovali ty Němčouři. Že jim to spravoval.

J.Š.: Jak vypadal váš dům, byl rozstřílený, zničený?

L.M.: Tady ten ani ne.

J.Š.: Nacházeli jste po válce zbraně po Němcích, náboje, granáty?

L.M.: Já nevim, ale ten Šmolík, ten co tady bydlel, jak už teda dávno umřel, a ten tu byl během těch Němců, tak říkal, že jak máme tajhle tu hrušku, tam že kopali, jako za stodolou, tam že Němci kopali a že tam něco schovávali a Pavel říkal, a náhodou tam budou ňáký bomby nebo něco a ještě nás to zabije, ať si to tam je. Já vim přesně, kde to je, jak je ta hruška, tam byl takovej rybníček, tak tam že kopali, ale žádněj tu vodvahu mít nebude, aby to tam ňák rozkopal. Jenom říkal, že je viděl, jak to tam kopali a furt kopali a pak něco uklízeli a zas to zahrabali všecko, to že von viděl dobře. Takže, kdyby se našel ňákej odvážlivec.

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Obrázek č. 1: Mapa zabraného území nacistickými vojsky pro účely zřízení cvičiště SS za druhé světové války.

(Zdroj: HERTL, Jan - CHARVÁT, Jaroslav - PETRÁŇ, Josef - REINŠTEIN, Čeněk - TYWONIAK, Jiří: Podblanicko proti okupantům. Benešov 1966.)

Obrázek č. 2: Stěhování Neveklovska v roce 1943.

Obrázek č. 3: Před odjezdem poslední fůry v Křečovicích.

Obrázek č. 4: Potvrzení, vydávané Přesídlovací kanceláří ministerstva vnitra v Benešově obyvatelům zabraných území.

Obrázek č. 5: Seznam vystěhovaných osob a rodin s uvedením jejich nového bydliště.

Obrázek č. 6: Průkazy zvané „Ausweis“, opravňující vstup do zabraného území.

Obrázek č. 7: Velitel cvičiště SS Bigadeführer A. Karrasch, velitel zbraní SS „Böhmen“. Snímek z 9. 5. 1945, kdy byl na mostě v Kamýku nad Vltavou zajat americkými vojáky.

Obrázek č. 8: Fotografie Marie Brožkové z lágru Köthen v roce 1944.

Obrázek č. 9: Odznak Marie Brožkové z lágru Köthen, který museli nuceně nasazení povinně nosit a řetízek se symbolem českého lva, který nosila vždy při sobě jako vzpomínku na svou rodnou vlast.

Obrázek č. 10: Po válce sepsané svědectví o výslechu pana Vojtěcha Komendy gestapem v Katušce.

Obrázek č. 11: Koncentrační tábor v Bystřici u Benešova 18. 5. 1945.

Obrázek č. 12: Kuchyně koncentračního tábora v Bystřici u Benešova 18. 5. 1945.

Obrázek č. 13: Věžňové koncentračního tábora z Vrchotových Janovic, povraždění v prvních květnových dnech 1945 v Olbramovicích, leží mezi železničními kolejnicemi a jsou přikryti kupami slámy.

Obrázek č. 14: Vězeň z koncentračního tábora ve Vrchotových Janovicích, jugoslávské národnosti, který přežil vraždění na trati u Olbramovic.

Obrázek č. 15: Perzekuce za okupace Němců v obci Šebáňovice, sepsáno po válce, část 1.

Obrázek č. 16: Perzekuce za okupace Němců v obci Šebáňovice, sepsáno po válce, část 2.

Obrázek č. 17: Perzekuce za okupace Němců v obci Šebáňovice, sepsáno po válce, část 3.

Obrázek č. 18: Perzekuce za okupace Němců v obci Šebáňovice, sepsáno po válce, část 4.

Obrázek č. 19: Stav nemovitostí na území vojenského cvičiště, do kterých se vystěhovalci po válce vraceli zpět.

Obrázek č. 20: Stav nemovitostí na území vojenského cvičiště, do kterých se vystěhovalci po válce vraceli zpět.

Obrázek č. 21: Jen trosky svého domova našli po návratu vystěhovalci. U Hurků ve Zderadicích.

Obrázek č. 22: Střelbou zničené Dalešice v prostoru cvičiště SS.

Obrázek č. 23: Dalešice po odchodu Němců.

Takto nacházeli své domy obyvatelé Neveklovska, kteří se vraceli po válce na svá území, která za války sloužila jako cvičiště SS.

Obrázek č. 24: Dunávice po válce.

Obrázek č. 25: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska, dne 5. července 2007.

Obrázek č. 26: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska, dne 5. července 2007.

Obrázek č. 27: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska, dne 5. července 2007.

Obrázek č. 28: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska, dne 5. července 2007.

Obrázek č. 29: Výstava konaná ve dnech 5. – 8. července 2007 u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov.

Obrázek č. 30: Výstava konaná ve dnech 5. – 8. července 2007 u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov.

Obrázek č. 31: Výstava konaná ve dnech 5. – 8. července 2007 u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov.

Obrázek č. 32: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.

Obrázek č. 33: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.

Obrázek č. 34: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.

Obrázek č. 35: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.

Obrázek č. 36: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.

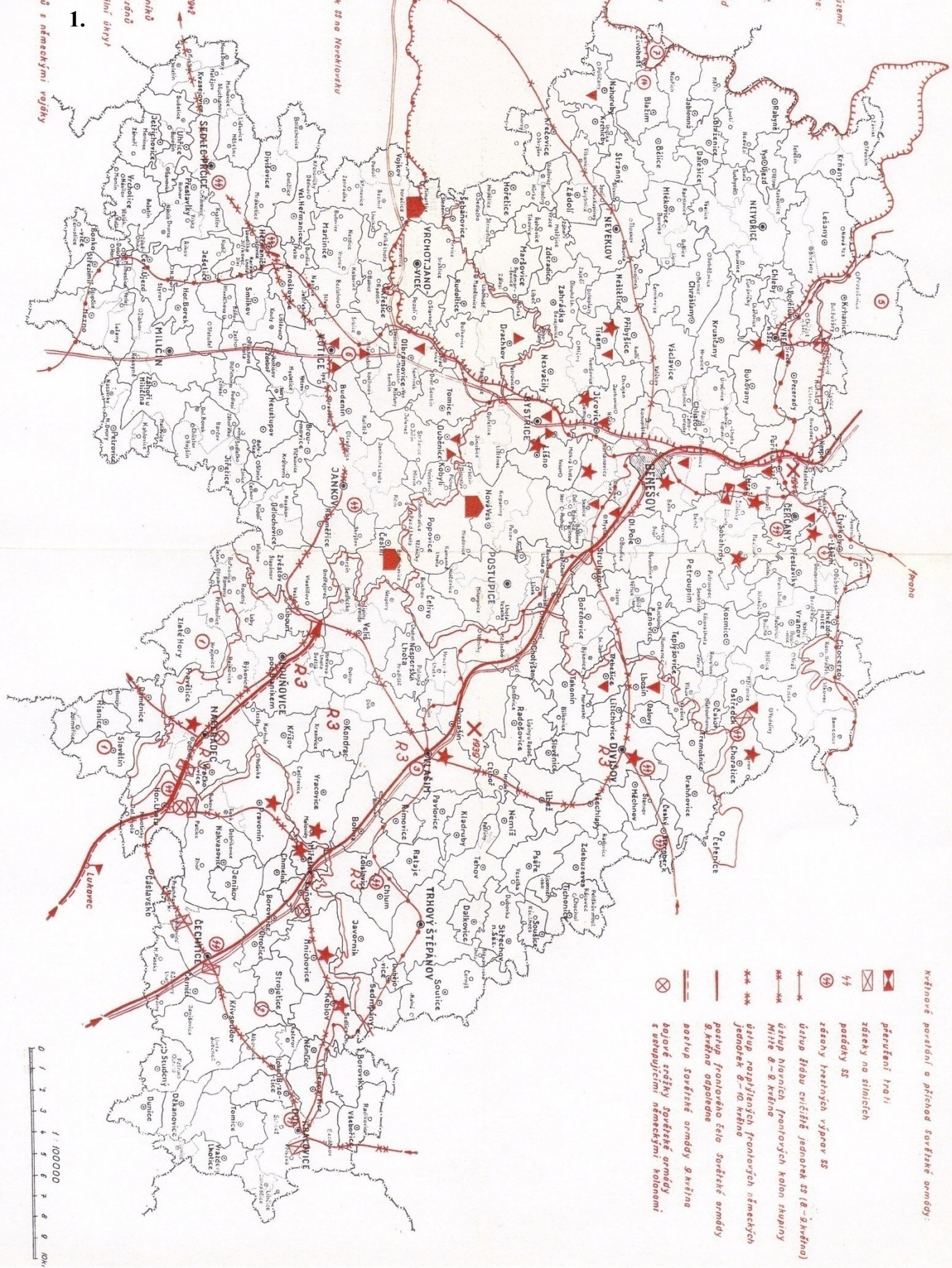
Obrázek č. 37: Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.

LEGENDA:

Stav správného rozdělení nymfšského území
okresu Benešov na počátku okupace:

- sovětský okres Tábora
- sovětský okres Ledce n.S.
- okres Votava
- sovětský okres Šelý Brod
- sovětský okres Jlová
- sovětský okres Sedlčany
- za okupace sovětský okres Benešov

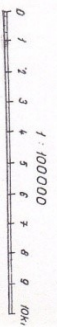
- hnanice okresů
- silnice
- železnice
- hraniční hnutí za okupace:
- hraniční bunkry NSČ
- organizace Jindra v r. 1942
- skupina R3
- skupina div. čs. odbojníků
- titul sovětských partyzánů
- postavení bunkr. - hraniční úkryt
- Xosa živelné rozdělení obcí a německými vojáky

1.

Květnové porazení a příchod sovětské armády:

- průřezání trati
- zdečky na silnicích
- posádky SS
- základy krasných výprav SS
- ústup titbu cvičišť jednotek SS (8.-9.května)
- ústup Němců v frontových kolon skupiny Mittel & 9.května
- ústup nepříznivých frontových německých jednotek 8.-10.května
- postup frontového čela sovětské armády
- postup sovětské armády 9.května
- bojové spojení sovětské armády s vstoupivými německými kolonami

2. Stěhování Neveklovska v roce 1943.

(Zdroj: Výstava k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov)

3. Před odjezdem poslední fůry v Křečovicích.

(Zdroj: Škorpil, Bohumil: Paběrky. Příbram 1948)

Aussiedlungskanzlei des Ministeriums des
Innern mit dem Sitze in Beneschau,
z. Z. Tschertschan.

Bestätigung.

Ich bestätige, dass Herr

Josef Macháček

Beruf Lackierer

wohnhaft in Seltschan Nr. 27

verpflichtet ist, aus dem Gebiete des Truppen-
übungsplatzes Beneschau auszusiedeln.

Ich ersuche deshalb nach den Weisungen des
Reichsprotectors, die an das Ministerium des
Innern mit Zuschrift des Kommissarischen Leiters
des Bezirkes (IX. Bezirk des Ministeriums
für Landwirtschaft) vom 3. März 1942
AZ. T. Ue. P. III. Räumung/Stü. ergangen sind,
alle Behörden, dem Genannten wohlwollend ent-
gegenzukommen und ihm bei der Sicherung der
Unterkunft, sowie bei der Gründung einer neuen
Existenz behilflich zu sein, namentlich beim
Suchen und beim Erwerb einer Ersatzliegenschaft.

Als Identitätsnachweis hat der Obgenannte
den bürgerlichen Ausweis vorzulegen.

Seltschan
Sedlčany

Beneschau, den
Sedlčany, dne

Přesídlovací kancelář ministerstva vnitra
v Benešově,
t. č. v Čerčanech.

Potvrzení.

Potvrzuji, že pan

Josef Macháček

povolání lakýrník

bytem v Sedlčany čís. 27

jest povinen vystěhovati se z obvodu území vojen-
ského cvičiště, zřízovaného v okrese benešovském.

Žádám proto se zřetelem k směrnicím Říšského
protectora vydaným ministerstvu vnitra dopisem
komisarského vedoucího Pozemkového úřadu (IX.
odboru min. zemědělství a lesnictví) ze dne 3.
března 1942, AZ. T. Ue. P. III. Räumung/Stü.,
aby veškeré úřady vycházely jmenovanému blaho-
volně vstříc a podporovaly ho při zajištění ná-
hradního ubytování a založení nové existence,
zejména též při získávání náhradní zemědělské
usedlosti.

Jmenovaný jest povinen prokázati svou totož-
nost občanskou legitimací.

25. Mai 1943.

25. květen

4. Potvrzení, vydávané Přesídlovací kanceláří ministerstva vnitra v Benešově obyvatelům zabraných území.

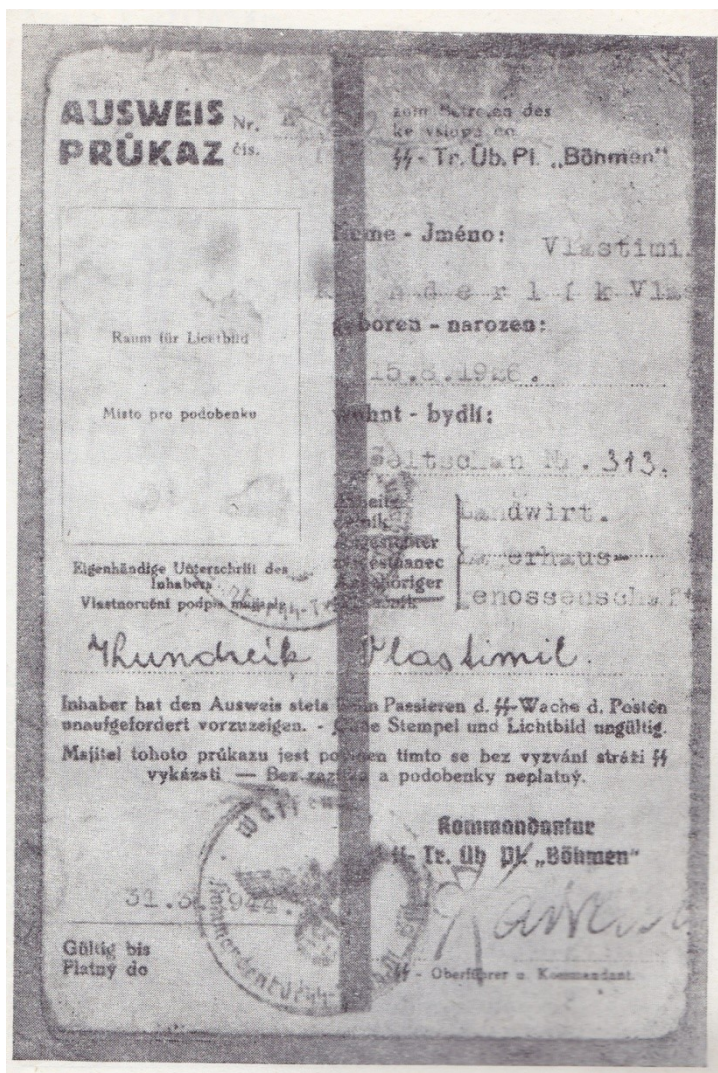
(Zdroj: Výstava k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov)

Nově přestěhovaní rodin z obce Hořovice v roce 1943

<u>Hořovice</u>	<u>Hrádko</u>
Gurkoví - Hladčický - Janovice	Bátkovi - Hladčický - Podějovice
Konopišský - Hladčický	Jiráčkoví - Veselá Hora
Bezděchovi - Luby	Křížáci - Subdol - Mlýnský
Beránský - Subdol - Sebanovice	Štárnáček - Kábrník
Sabhar - Hladčický - Podějovice	Borůvka - Hladčický - Luby
Štěpánov - Štěpánov	Čelácký - Pásmo - Sebanovice
Vráček - Sebanovice	Kubík - Pásmo - Mlýnský
Nešedov - Subdol - Podějovice	Frýbort - Mlýnský
Němčíkovi - Subdol - Mlýnský	Štárnáček - Sedláč
Kováčkov - Mlýnský	<u>Podějovice</u>
Přelboř - Pásmo - Podějovice	Šindlerovi - Subdol - Mlýnský
Kučerka - Subdol - Mlýnský	Borůvka - Pásmo - Luby
Borůvka - Subdol - Fabradnice	Němčíkovi - Luby
Hladčický - Sebanovice	Čelácký - Subdol - Mlýnský
Němčíkovi - Veselá Hora - Sebanovice	<u>Hladčický</u>
Semberov - Sedláč - Mlýnský	Talichovi - Podějovice
Bralov	Kryštof - Náděšádky
Váček - Subdol - Fabradnice	Křížáci - Podějovice
Serbovi - Hladčický	Mikuláškov - Sebanovice
Vaněšovi - Bříšice - Hladčický	Keránský (syn) - Podějovice
Nešedov - Hladčický - Podějovice	Černý (mítel) - Sebanovice
Čechovi - Subdol - Fabradnice	Štárnáček - Pásmo
Vráček - Sebanovice	Březina - Štárnáček - Janovice
Bajda - Janovice - Pásmo	
Štěpánkov 22. Mlýnský - Mt. Veselá	
Štěpánkov 20. Luby	

5. Seznam vystěhovaných osob a rodin s uvedením jejich nového bydliště.

(Zdroj: Ladislav Marvan)

6. Průkazy zvané „Ausweis“, opravňující vstup do zabraného území.

(Zdroj: Robek, Antonín: Lidé bez domova. Praha 1980)

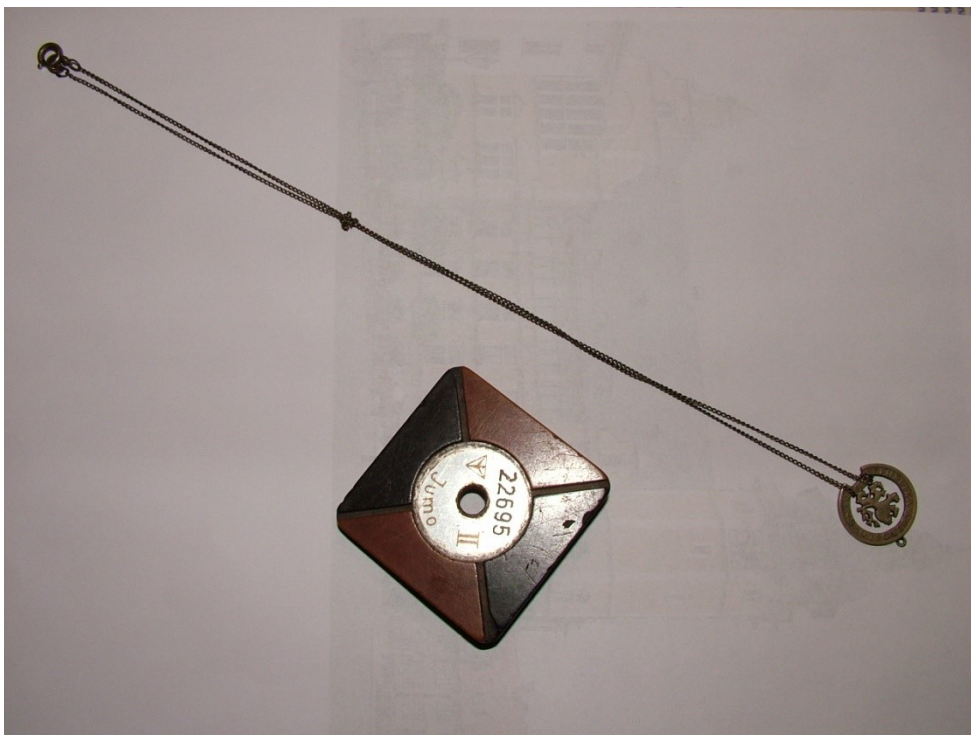
7. Velitel cvičiště SS Bigadeführer A. Karrasch, velitel zbraní SS „Böhmen“. Snímek z 9. 5. 1945, kdy byl na mostě v Kamýku nad Vltavou zajat americkými vojáky.

(Zdroj: HERTL, Jan - CHARVÁT, Jaroslav - PETRÁŇ, Josef - REINŠTEIN, Čeněk - TYWONIAK, Jiří: Podblanicko proti okupantům. Benešov 1966)

8. Fotografie Marie Brožkové z lágru Köthen v roce 1944.

(Zdroj: Marie Brožková, Neveklov)

9. Odznak Marie Brožkové z lágru Köthen, který museli nuceně nasazení povinně nosit a řetízek se symbolem českého lva, který nosila vždy při sobě jako vzpomínku na svou rodnou vlast.

(Zdroj: Marie Brožková, Neveklov)

O P I S .

LS 4/47

Protokol,

sepsaný dne 7.srpna 1945 u policejního odd.O.N.V.v Benešově s
Annou Frankovou, v Benešově, Zámecká ul.čp.199

Úřadem práce v Benešově byla jsem od 20.března 1943 do 9.května 1945 přikázána jako posluhovačka do služebny Gestapa v Benešově.

Práci jsem obyčejně nastupovala ráno kolem 6.hod. a končila jsem tuto kolem 9-10 hod.dop., potom jsem nastupovala odpoledne kolem 19.té hodiny a odcházela jsem domů kolem 22.hod. Měla jsem k uklízení 10 místností.Také jsem občasně poklízela v druhé služebně Gestapa ve Fulínově vile a někdy jsem poklízela a vařila v soukromých bytech některých úředníků Gestapa, zejména u Mičkeho, Müllerera, Müllera-Riedle, Weisera, Hellera a v poslední době i u Dr.Hohla.

Někdy v listopadu roku 1944, vím že to bylo v sobotu, přišla jsem do služebny Gestapa ve vile "Katuška" mítí podlahy.Náhodou jsem vystoupila do služební místnosti,kde jsem zastihla Dr.Hohla sedícího u psacího stolu nanejvýše rozčileného a na protější straně stolu jsem spatřila mladého muže spoutaného na rukách a to tak, že byl ohnutý a ruce měl spoutány pod kolena, z nosu mu kapala krev, kterou jsem později musila s podlahy smýt.Přítomný šofér Brusmann přirazil přede mnou dveře a poslal mne uklízetí do I.poschodí.Tím,co jsem v místnosti spatřila,byla jsem tak rozrušená, že jsem nebyla schopná práce a proto jsem zůstala státi nahoře na schodišti a naslouchala jsem,co se dole děje.Z místnosti, o které jsem se zmínila, slyšela jsem pusté nadávky jako "vole,pitomše a pod." temné udery, plá a strašný nářek, což trvalo asi 30 minut. Potom jsem slyšela otevření dveří, zaraženi dveří a těžké kroky a spatřila jsem onoho mladíka, kterak jde do záchodku, kde bylo též umývadlo.Dr.Hohl a šofér Brusmann přistoupili k otevřeným dveřím ziskmas záchodku a tam čekali.Po chvíli se uvedený mladík vrátil zpět do úřední místnosti, kam za ním vešel Dr.Hohl a šofér Brusmann. Později jsem viděla, že uvedeného mladíka odváželi festapák Mitschke a řidič Brusmann z vily "Katušky" patrně do věznice.

Ježto jsem byla tím,co jsem viděla, tak rozrušená, že jsem nebyla schopna práce,sešla jsem na dvůr, kam přišel za chvíli Dr.Hohl, vrátivší se Brusmann a člen gestapa Wiesser.Před Dr.Hohlem a Brusmannem jsem se obrátila k Weisserovi a zcela otevřeně jsem prohlásila, že než bych se nechala Dr.Hohlem vyšetřovali, že bych se raději oběsila,načež mi Weisser odvětil, že ani on by si nepřál,aby byl Dr.Hohlem vyšetřován.Dr.Hohl do tohoto rozhovoru zasáhl a cynicky prohodil:"Láry,žáry,než byste se nadála,musela byste zvednouti ruce a šla byste se mnou".

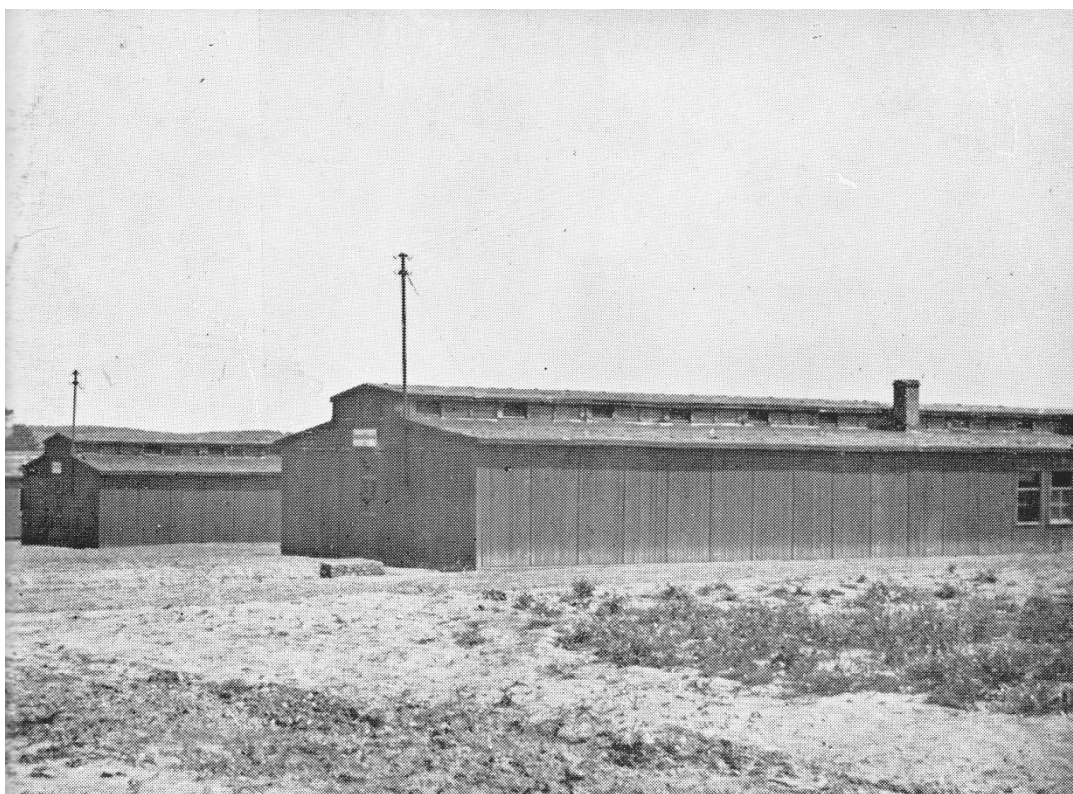
Když jsem se poněkud ~~něk~~ uklidnila,šla jsem se podívatí nejprve na záchodek,kde jsem v umývadle spatřila krev a celé chumáče lidských vlasů.Potom teprve jsem započala s mytím a uklízením místností.

Později přišel za mnou do jedné z kanceláří Dr.Hohl a tázal se mne,zda znám onoho mladíka,kterého prve vyšetřoval, a když jsem mu odvětila, že uvedeného mladíka neznám,tu mi Dr.Hohl prozradil, že uvedeným mladíkem jest Komenda z Benešova.

Někdy v únoru letošního roku večer přivedl neznámý mi četník do služebny Gestapa ve vile Katušce kde jsem právě uklízela, neznámého mladíka,spoutaného na ruku.Četník mladíkovu pouta

10. Po válce sepsané svědectví o výsledku pana Komendy gestapem v Katušce.

(Zdroj: Ladislav Komenda, Benešov)

11. Koncentrační tábor v Bystřici u Benešova 18. 5. 1945.

(Zdroj: HERTL, Jan - CHARVÁT, Jaroslav - PETRÁŇ, Josef - REINŠTEIN, Čeněk - TYWONIAK, Jiří: Podblanicko proti okupantům. Benešov 1966)

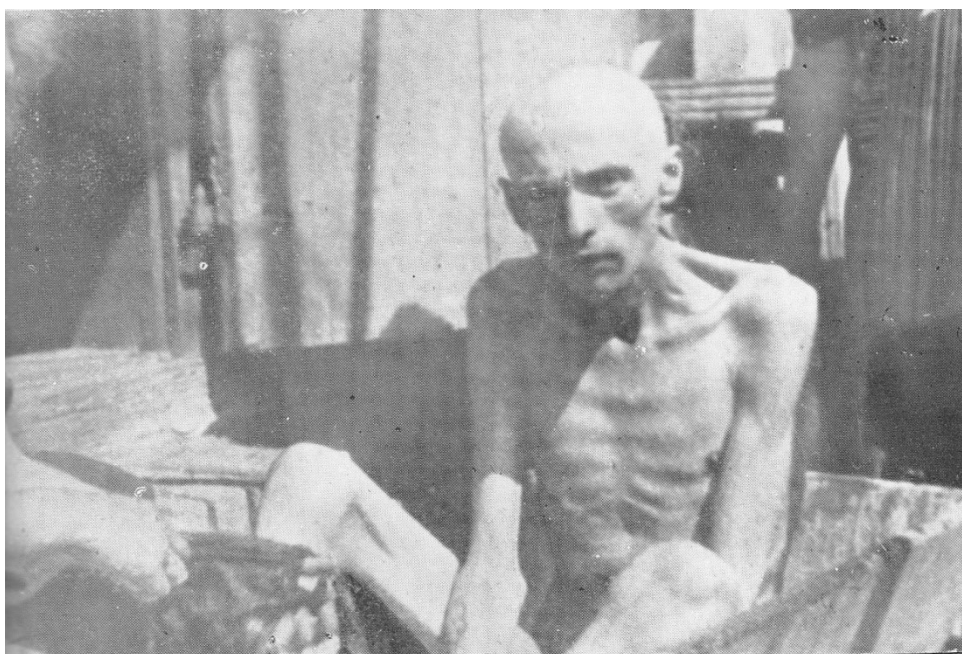
12. Kuchyně koncentračního tábora v Bystřici u Benešova 18. 5. 1945.

(Zdroj: HERTL, Jan - CHARVÁT, Jaroslav - PETRÁŇ, Josef - REINŠTEIN, Čeněk - TYWONIAK, Jiří: Podblanicko proti okupantům. Benešov 1966)

13. Vězňové koncentračního tábora z Vrchotových Janovic, povražděni v prvních květnových dnech 1945 v Olbramovicích leží mezi železničními kolejnicemi a jsou přikryti kupami slámy.

(Zdroj: HERTL, Jan - CHARVÁT, Jaroslav - PETRÁŇ, Josef - REINŠTEIN, Čeněk - TYWONIAK, Jiří: Podblanicko proti okupantům. Benešov 1966)

14. Vězeň z koncentračního tábora ve Vrchotových Janovicích, jugoslávské národnosti, který přežil vraždění na trati u Olbramovic.

(Zdroj: HERTL, Jan - CHARVÁT, Jaroslav - PETRÁŇ, Josef - REINŠTEIN, Čeněk - TYWONIAK, Jiří: Podblanicko proti okupantům. Benešov 1966)

1. Persekuce za okupace němců v obci Šebáňovice

Persekuce v naší obci byla prvně důkladně
pocítána začátkem r. 1940, a jako první obět gestapa
byl Jos. Zelinka (ruský legionář) z Pohorí. Zhlédány
byli organizační papíry, jeho byt byl celý z obracen
ale bez úspěchu, usvědčující materiál nenalezen.
V srpnu téhož roku byla založena odbojová podzemní
organizace v širším okruhu (Mapie na principu tří)
vedoucím pro Janovice byl Nevaril V. na jeho pozemcích
zbudován bungalv s všelijakým zařízením i výšlaccím
zařízením. Ant. Rubes vedoucí pro Hledovice a okolí
Jos. Zelinka pro Šebáňovice a okolí. Lidlo a byl
Borotín. Schůze které se odbyvaly vždy v noci do které
se vbloudil člověk předkládající papíry, ruského parasitystu,
ve skutečnosti převlečený agent gestapa, který bydlel v
Tábore v hostelu kde byl starb gestapa. Tuto dobu dolehla
persekuce nejtěžší. Nevaril V. zatčen za týden
Rubes Ant. ze Hledovic, kde v koncentračních táborech
po dlouhém mučení a trápení nikoho neprozradivši
byli oba popraveni. R. 1941 pro ilegální činnost gestapem
zabran V. Vovsik a předán ku výslechu na Malou
náměstí v Praze. Jednoho dne opět předváděn k
výslechu podarilo se mu neprozorovaně uprchnouti
a než byl večer byla konána prohlídka gestapem
jeho bytu, ale nalezen nebyl, neboť zaléčil z bungalvu
blíže svého rodiště, kde po nějakou dobu žil sám.

15. Persekuce za okupace Němců v obci Šebáňovice, sepsáno po válce, část 1.

(Zdroj: Z materiálů získaných z pozůstalosti po Karlu Voleveckém ve vlastnictví Pavla Červenky z Benešova)

2.
na
Ta nedlouho získal kolegu Zdeňka Vákoru komunist. přidavka,
na kterou byla vypočána cena 10000 RM. na jeho dopadení.
V červnu 1942 bungalvy vyvrazení a bytatele přisídili tu
známému rolníkovi kde byli přebýváni více 4 roky
Dále se přidružil ruský parasutista pod jménem „Pepík“
šlb. kapitán. Hrozí noví zatýkáni, a na záchlaské toho
zabíjejí se z nové bungalvy u osady Minářtice. Rádi
kontroly, protledávány stavení zabírání zásob obilí, každému
se odebere poslední, a když si někdo něco odováz jist odsouzen
do trestnice a koncentračních táboru. Tento soud postihl několik
občanů, Stan. Neterda podlehl 20/5 1944 Nyderbenu (umučěn)
Pracovní úřady rádi. Pracovní nasazení do říči podkává
Frant. Dvořákova syna rolníka u Šebánovic, který jest koman-
dovan do Berlína po 6 měsících prodá domku a skrývá se
až do 30 ledna 1945 opět byl komandován do pracovního kárného
táboru v Buzanec na 6 týdnů. V této době pracují ruští
zajatci i političtí vězňové ve škole p. Klomonta u Šebánovic.
Vězňové musí pracovat za každého počasí o hladu a bití.
Tu se projevuje soucit kamenických dělníků i místního
obyvatelstva, kteří věnují svůj přídel chleba, ve prospěch
zajatců, a tak se utěpení trestanců zmírňuje za získání
osobní svobody i zastřelení. Neboť nesmělo trestancům nic
se darovat. Bungalvy u Minářtice zřívají neboť partyzáni
přibývají i několik zajatců uprello-z koncentračního tábora z
Janovic a osídlili zminěné bungalvy. V tu dobu obýval tři
bungalvy p. Heurík N který byl pro ilegální činnost odsouzen
k smrti. Před popravou chtěl zakončiti život svůj sám
a přivrátil sobě žili na obou rukách třepinou skla

16. Perzekuce za okupace Němců v obci Šebánovice, sepsáno po válce, část 2.

(Zdroj: Z materiálů získaných z pozůstalosti po Karlu Voleveckém ve vlastnictví Pavla Červenky z Benešova)

na leví ruce s žilou sobě přikousal zubami, a tak raněnému
se podařilo před popravou uprchnouti a do bungalvu se
uchýlit. Ke konci r. 1944 bungalv byl vypraven, nemáme
žádným způsobem. Němci ve velkém kruhu obkličili
bungalv, a stále postupující kruh uzavírající. Tímto kruhem
se dvěma opakovacími pistolema se probil Hroušek a
tak sobě život zachránil. Dva partyzáni se nechtěli
v bungalvu se vzdát a tam byli smrti usmrceny.
V osadě Minářtice byl raněn zajatec polské národnosti apřít
esmany zajat a tryměn. Po těchto událostech a likvidaci
bungalvu, zbývající partyzáni přesídlili ku partyzánské skupině
číslo 2 VII oddílu brigady "Táboritě" která se soustředila
práci proti okupantem, rušení telefonního vedení úředních
telegrafních tyčí. Do velkého boje skupina tato zasáhla u
Lukavce na různých jiných místech. Dvě partyzánské
byly velika, neboť často jsem viděl když partyzánské
auto projíždělo Janovicemi (německým arsenálem)
po nichž němci vesle stříleli ovšem bez úspěchu.
Dne 4 května 1945 v 5 hodin ráno byl jsem volán na
schůzku do lesa blízko Voráčic kde jsem podal hlášení
o stavu německé armády která byla asi takto:
75 tanků všech typů 2.200 mužů posádky moderně
vybrojených. Kromě toho 17 lehkých tanků 200 mužů
stromní zásoby munice, několik tisíc pancéřových ješt, ^{Manětovic}
značný počet připravených k okamžitému pouštění
a spousta aut ku dopravě munice. Oddíl partyzáni
v počtu 1700 mužů mělo vřít Janovice útokem.

17. Perzekuce za okupace Němců v obci Šebáňovice, sepsáno po válce, část 3.

(Zdroj: Z materiálů získaných z pozůstalosti po Karlu Voleveckém ve vlastnictví Pavla Červenky z Benešova)

4.1

Pa řádném uvážení, vzhledem ke nedostatečné výzbroji
a několika násobným varování byla od ústku upuštěna
a tak bezúčelnému krví protit zabráněno.

Místní národní výbor v Šebaňovicích,

Dne 26/3 = 1946

Zelinka Jan.

18. Perzekuce za okupace Němců v obci Šebaňovice, sepsáno po válce, část 4.

(Zdroj: Z materiálů získaných z pozůstalosti po Karlu Voleveckém ve vlastnictví Pavla Červenky z Benešova)

19. 20. Stav nemovitostí na území vojenského cvičiště, do kterých se vystěhovalci po válce vraceli zpět.

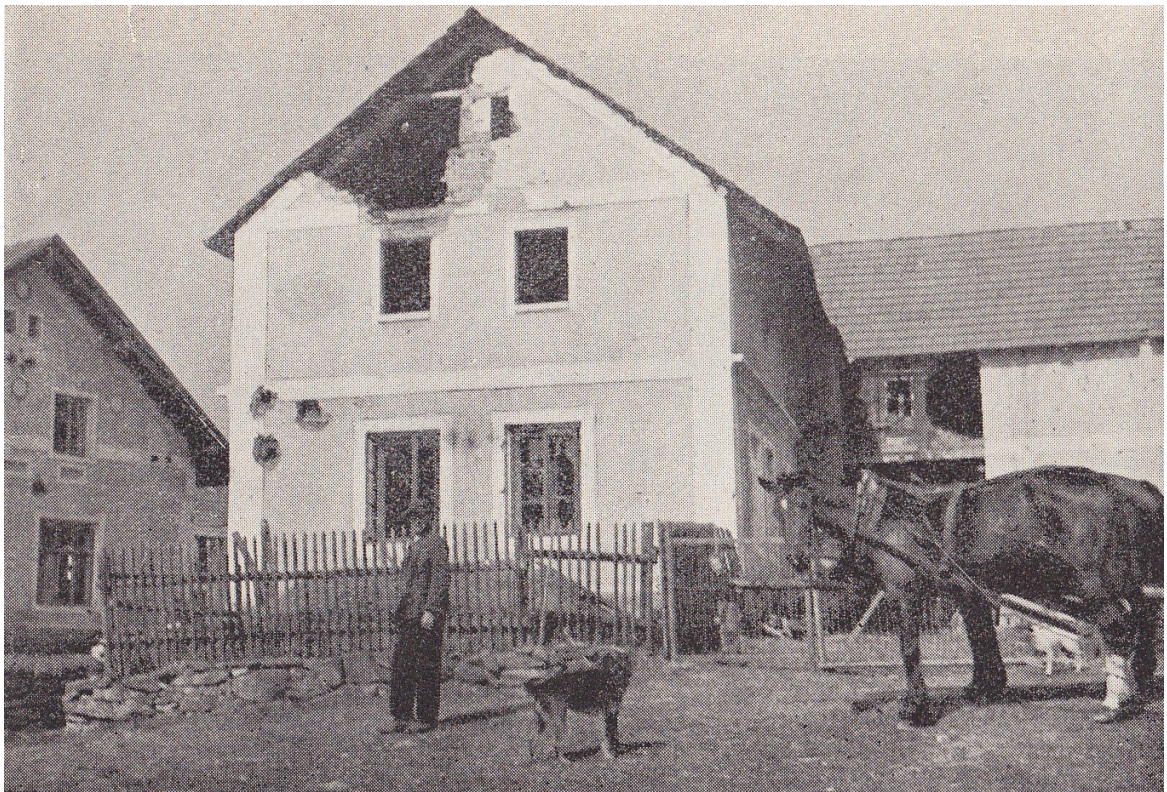
(Zdroj: Výstava k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov)

21. Jen trosky svého domova našli po návratu vystěhovalci. U Hurků ve Zderadicích.
(Zdroj: Škorpil, Bohumil: *Paběrky. Příbram 1948*)

22. Střelbou zničené Dalešice v prostoru cvičiště SS.
(Zdroj: HERTL, Jan- CHARVÁT, Jaroslav- PETRÁŇ, Josef - REINŠTEIN, Čeněk - TYWONIAK, Jiří:
Podblanicko proti okupantům. Benešov 1966)

23. Dalešice po odchodu Němců.

(Zdroj: Škorpil, Bohumil: Paběrky. Příbram 1948)

24. Dunávice po válce.

(Zdroj: Škorpil, Bohumil: Paběrky. Příbram 1948)

25. 26. Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska, dne 5. července 2007.
(Foto: Walter Kubesch)

27. 28. Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska, dne 5. července 2007.
(Foto: Walter Kubesch)

29. 30. 31. Výstava konaná ve dnech 5. – 8. července 2007 u příležitosti vzpomínkové akce k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov.

(Zdroj: Výstava k 65. výročí vystěhování Neveklovska v ZŠ Neveklov. Foto: autor)

32. 33. Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.
(Foto: autor)

34. 35. Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.
(Foto: autor)

36. 37. Z rekonstrukce momentu vystěhování z rodného domova u příležitosti vzpomínkové akce „Vystěhování Neveklovska“ ze dne 8. září 2018.
(Foto: autor)